

PUOLALANMÄEN LUKIO

KURSSISELOSTEET 2011

**Tämä julkaisu on katsottavissa internet-osoitteessa
<http://www.tkukoulu.fi/~pml>.**

SISÄLTÖ

Toiminta-ajatus ja tavoitteet s.3

Aineryhmät

Äidinkieli ja kirjallisuus s.5

Vieraat kielet s.7

- A-kielet (BA,EA,SA,FA,VA)

- B1-kielet (BB)

- B2-kielet (SC,FC)

- B3-kielet (SD,VD,PD)

Matematiikka s.14

Biologia s.19

Maantiede s.20

Fysiikka s.21

Kemia s.24

Uskonto s.25

Elämäkatsomustieto s.27

Filosofia s.27

Psykologia s.28

Historia s.30

Yhteiskuntaoppi s.32

Terveystieto s.33

Liikunta s.35

Musiikki s.38

Kuvataide s.39

Opinto-ohjaus s.45

Soveltavat kurssit s.46

Musiikkilukion musiikin kurssit s.47

Liite 1: Tuntijako (yleislukio ja musiikkilukio) s. 54

Liite 2: Suositus kurssien suoritusjärjestyksestä s. 56

Liite 3: Arviointiohjeita s. 58

TOIMINTA-AJATUS JA TAVOITTEET

Puolalanmäen lukiota kuvaavat

- musiikkikasvatus: **erityinen koulutustehtävä musiikissa** vuodesta 1988 alkaen
- monipuolinen **kieltenopetus ja kansainvälisyys painottuneisuusalueena**
- globaalinen, ihmisläheinen ajattelutapa
- humanistinen ja luonnontieteellinen yleissivistys

Puolalanmäen lukio on perinteikäs turkulainen oppilaitos. Se toimii kolmessa historiallisesti arvokkaassa rakennuksessa: Aurakatu 11, Puutarhakatu 5 ja Torninkatu 4. Aurakatu 11 on päärakennus, jossa on myös hallinto (rehtori, apulaisrehtori ja kanslia).

Lukiomme koko on n. 430 opiskelijaa, mikä mahdollistaa monipuolisen kurssitarjonnan. Se sijaitsee kaupungin keskustassa, jonne kulkuyhteydet ovat hyvät. Oppilaiden oma aktiivisuus ja pitkäjänteisyys opiskelussa ja harrastustoiminnassa tarjoaa hyvän oppimisympäristön. Seuraamme kriittisesti aikaamme ja osallistumme aktiivisesti koulun kehittämiseen. Olemme mukana rakentamassa tulevaisuuden maailmaa omista lähtökohdistamme käsin. Toiminnan pohjana ovat perinteet, nykyajan vaatimukset, tulevaisuuden ennakointi muuttuvassa maailmassa ja keskusteleva ilmapiiri. Hyväksymme erilaisuuden, mutta emme eriarvoisuutta.

Musiikkilukio

Puolalanmäen lukiolla on Opetusministeriön myöntämä erityinen koulutustehtävä musiikissa eli olemme yksi Suomen kymmenestä musiikin erikoislukiosta. Erityisen tehtävän lupa on 170 opiskelijalle. Opiskelu musiikkilukiossa noudattaa pääosiltaan yleislukion opetussuunnitelmaa ja musiikin opinnot tuovat siihen oman, harrastuksenomaisen lisänsä. Jotkut saavat musiikista myös ammatin itselleen. Muissa kuin musiikkiaineissa opiskelijoita ei eroteta omaksi ryhmäkseen. Musiikkilukiotiedostusta on omalla weppi-sivullamme: www.tkukoulu.fi/~pml.

Humanistinen ja luonnontieteellinen yleissivistys

Annamme kiinnostuneille mahdollisuuden hankkia laajan ja korkeatasoisen humanistisen ja luonnontieteellisen yleissivistyksen. Kaikki aineet ovat hyvin edustettuna opetussuunnitelmassa. Ohjaamme opiskelijoita valitsemaan aineita ja kursseja, joita he tarvitsevat jatko-opinnoissaan. Jokaisessa aineessa tarjoamme niin paljon kursseja, että pohja jatko-opintoihin hakeutumiselle on riittävä. Lukion jälkeen opiskelu jatkuu lähinnä korkeakouluissa tai ammattikorkeakouluissa.

Monipuolinen kieltenopetus ja kansainvälisyys painottuneisuusalueena

Puolalanmäen lukion arjessa näkyvä kansainvälisyys tukee lukiomme toiminta-ajatusta ja tavoitteita. Pyrimme siihen, että kansainvälinen yhteistyö auttaisi opiskelijoita ja opettajia ymmärtämään ja arvostamaan sekä omaa kulttuuriaan että muiden maiden kulttuureja ja että mahdollisimman moni kouluyhteisön jäsen osallistuisi erilaisiin kansainvälisiin projekteihin ja partnerikoulutoimintaan. Haluamme kehittyä turkulaisena kouluyhteisönä omalta osaltamme kantamaan vastuuta Suomesta, Euroopasta ja koko maailmasta. Toimintamme pohjana on Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus sekä kestävä kehityksen periaate. Lukiomme **monipuolinen kieliohjelma** (A-kielinä englanti, ruotsi, ranska, saksa ja venäjä, B-kielinä espanja, ruotsi, saksa, ranska ja venäjä) tukee eri maiden koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä. Kielten opetuksessa painotamme eri kielialueiden kulttuurien tuntemusta sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kielten opetuksessa korostetaan myös suullisen kielitaidon merkitystä. Kannustamme opiskelijoita osallistumaan vaihto-opiskelijatoimintaan ja kansainvälisiin kilpailuihin. Järjestämme vuosittain **taidepäivän**, jonka ohjelmassa korostuu koulumme kansainvälinen profiili.

Pidämme yhteyttä **partnerikouluihimme**. Pyrimme siihen, että lukiollamme on partnerikouluja opettamiemme kielten alueilla. Osallistumme ja olemme osallistuneet aktiivisesti partnerikoulujemme kanssa erilaisiin kansainvälisiin projekteihin: EU-projektit kuten PISA-verkosto, Comenius 1 ja EYP (Euroopan nuorten parlamentti). Partnerikoulujamme ovat erityisesti Venäjä/Pietari/useita, Saksa/Köln/Schiller-Gymnasium, Ranska/Bretagne/Questemberg/Lycée Marcelin Berthelot sekä Italia/Sisilia/Corleone/Don Giovanni Colletto. **Pietari** on osa **Venäjä-osaamista**, jota lukiomme koordinoi Turussa. Olemme valtakunnallisesti mukana kehittämässä Venäjä-verkosta.

Multimediaprojektit kansainvälisenä yhteistyönä partnerikoulujemme opiskelijoiden kanssa. Tavoitteena multimediatekniikan oppiminen ja käyttö, kansainvälisten yhteistyövalmiuksien ja kielitaidon kehittäminen. Mukana on ollut mm. Schiller-Gymnasium. Comenius-"tuotteena" on valmistunut opiskelijoiden käytännössä työstämä suomalais-saksalais-ranskalais-virolainen keittokirja.

Opettajat valitsevat Turussa järjestettävistä kansainvälisistä tapahtumista opiskelijoille sopivat ja ilmoittavat niistä. Opiskelijat voivat käydä tapahtumissa koko lukion ajan ja saavat niistä merkintöjä **kansainvälisyyspassiinsa** periaatteella 45 min/1 merkintä. Kun merkintöjä on yhteensä 36, opiskelija saa suoritusmerkinnän kansainvälisyyskurssista. Tapahtumat ovat elokuvia, konserteja, luentoja, teatteria, tanssiesityksiä tai erilaista osallistumista koulun kansainvälisiin projekteihin: matkat, artikkelien kirjoittaminen, käännökset, videointi, valo-kuvaus. Tapahtumat voivat olla myös suomenkielisiä. Opiskelija voi lukioaikanaan suorittaa useita kansainvälisyyskursseja. Tarjontaa on eri aineista.

Musiikkilukio osana kansainvälisyyttä: lukioaikana jokaiselle musiikkilukion oppilaalle, joka sitä haluaa, pyritään järjestämään ainakin yksi kuoro/orkesterivierailu ulkomaille. Vierailut ja muu projektitoiminta tuottavat vierailuja omaan lukioomme ja antavat oppilaille kokemusta kansainvälisyydestä ja tilaisuuden käyttää laajaa kielitaitoaan.

Äidinkieli ja kirjallisuus (A)

PAKOLLISET KURSSIT

Kursseilla toteutetaan aineen sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puheviestintä, kieli, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla syvennetään kirjoitetun kielen hallintaa ja kehitetään lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja sekä luetaan runsaasti kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta.

Arvostelu:

Kursseista annetaan numeroarvostelu. Kurssin läpäiseminen edellyttää kaikkien osasuoritusten suorittamista.

Suoritusjärjestys:

Kurssit on pääsääntöisesti suoritettava numerojärjestyksessä.

Itsenäinen suorittaminen:

Itsenäinen suorittaminen edellyttää kahden uusintakuulustelupäivän varaamista loppukokeisiin. Kurssin suorittaminen itsenäisesti ei ole oppiaineen laadun takia suositeltavaa.

A1 Kieli, tekstit ja vuorovaikutus

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

A2 Tekstien rakenteita ja merkityksiä

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

A3 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

A4 Tekstit ja vaikuttaminen

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

A5 Teksti, tyyli ja konteksti

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa.

A6 Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Suoritusjärjestys:

Kurssit 7, 10 ja 11 on hyvä suorittaa toisen opiskeluvuoden aikana ja kurssit 8 ja 9 kolmantena opiskeluvuotena.

A7 Puheviestinnän taitojen syventäminen

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan. Erityisesti harjoitellaan esiintymis- ja ryhmäviestintätaitoja. Kurssilla käsitellään puheviestinnän merkitystä arjen tilanteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Kurssi valmentaa valtakunnallisen **puheviestintätaitojen päättökokeen** suorittamiseen. Puheviestintätaitojen päättökoe on Opetushallituksen abiturienteille vuosittain järjestämä äidin-kielen suullisen kielitaidon koe. Kokeen osina ovat puhe ja ryhmäkeskustelu. Tutkinnosta saa erillisen todistuksen.

A8 Tekstitaitojen syventäminen

Opiskelija perehtyy asiatekstien sekä kaunokirjallisten tekstien erittelyyn ja analysointiin. Hänen kriittinen lukutaitonsa syvenee. Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten tekstitaidon kokeeseen liittyviä tehtäviä.

A9 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan tuottaa ja analysoida tekstejä. Kurssilla harjoitellaan erityisesti ylioppilaskirjoitusten esseekokeeseen liittyviä otsikko- ja aineistotehtäviä.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

A10 Kielenhuollon kurssi

Opiskelija varmistaa oikeakielisyyteen ja tyylin eheyteen liittyviä tekstintuottamistaitojaan. Kurssilla käydään läpi kielenhuollon keskeisiä kysymyksiä, tekstikokonaisuuden vaatimuksia sekä tekstin sujuvuuden ja tyylin perusasioita. Kurssi on tarkoitettu erityisesti niille, joilla on ongelmia tuottaa oikeakielistä tekstiä. Kurssi sopii parhaiten toisen opiskeluvuoden ohjelmaan.

A11 Mediakirjoittaminen

Kurssilla tutustutaan erilaisiin mediateksteihin (esimerkiksi uutinen, artikkeli, reportaasi, pääkirjoitus, kolumni, arvostelu, pakina). Tavoitteena on syventää tietoja kunkin tekstilajin rakenteesta ja ilmaisukeinoista sekä hioa mediakritiikin taitoja. Lisäksi kurssin aikana kirjoitetaan erityyppisiä tekstejä, jotka korvaavat loppukokeen. Tekstejä voidaan myös julkaista kurssilehdessä. Kurssi sopii parhaiten toisen tai kolmannen opiskeluvuoden ohjelmaan, koska se antaa valmiuksia tekstitaidon kokeen mediatehtävien suorittamiseen.

VIERAAT KIELET

Ruotsi (BA ja BB)

Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut oppimäärä (BA)

PAKOLLISET KURSSIT

BA1 Arkielämää Pohjoismaissa

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

BA2 Ihmiset ympärillämme

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiireinä ovat ihmissuhteet, erilaisuus sekä ihmisen hyvinvointiin liittyvät asiat. Kurssilla vertaillaan elämää ennen ja nyt. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kirjoittamista harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

BA3 Suomi – osa Pohjolaa ja Eurooppaa

Aihepiireinä ovat Suomen ja suomenruotsalaisen kansanosan ja sen kulttuurin esittely eri näkökulmista ja olojemme vertailu muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan, Suomi monikulttuurisena maana sekä maamme kaksikielisyys. Aihekokonaisuuksista korostuu erityisesti ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Kirjallista tuottamista harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

BA4 Elinympäristömme

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativahkon tekstiaineuksen avulla. Aihepiireinä ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”viestintä- ja mediaosaaminen” ja ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

BA5 Opiskelu ja työ

Aihepiireinä ovat työ, elinkeinot, opiskelu sekä palvelutilanteet yhteiskunnassamme. Kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuuksista kurssilla korostuu ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”.

BA6 Kulttuuri ja sen tekijöitä

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti.

BA7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Kurssin tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kykyä ilmaista itseään luontevasti suullisesti ja lisätä hänen puhevalmiuttaan sekä harjoittaa hänen kuullun ymmärtämiskykyään. Kurssilla kerrataan monipuolisten menetelmien avulla aiemmin opiskeltujen aihepiirien sanastoa sekä käsitellään ajankohtaisia asioita. Kurssi valmistaa myös hyvin ylioppilaskirjoituksiin. Erillistä oppikirjaa ei toistaiseksi ole. Kurssiarvosana määräytyy pareittain tehtävän suullisen kokeen ja kurssin aikaisen näytön perusteella. Kurssista saa erillisen todistuksen.

BA8 Tiede, talous ja tekniikka

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativan kieliaineksen avulla lähtökohdiana esimerkiksi eri tieteenalat, tekniikan saavutukset ja yritys elämä. Eri aihekokonaisuudet tarjoavat näkökulmia ja lähestymistapoja aiheiden käsittelyyn.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

BA9 Ylioppilastutkintoon valmentava kurssi

Kurssilla kerrataan ja syvennetään aiemmillä kursseilla opittua sanastoa ja kielioppirakenteita sekä harjoitellaan kirjoittamista. Pääpaino on ylioppilastutkinnon kirjalliseen ja kuullunymmärtämiskokeeseen valmistautumisella.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut oppimäärä (BB)

PAKOLLISET KURSSIT

BB1 Koulu ja vapaa-aika

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Aihepiireinä ovat opiskelu ja nuorten harrastukset, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

BB2 Arkielämää Pohjoismaissa

Kurssilla jatketaan sanaston ja rakenteiden vahvistamista ja painotetaan puheviestinnän harjoittamista sekä kirjoittamista lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssilla jatketaan nuorten elämän, opiskelun, työn, harrastusten, palveluiden ja vapaa-ajan tarkastelua. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” antavat näkökulmia kurssin aiheiden tarkasteluun. Vankennetaan suullisen viestinnän strategioiden hallintaa ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

BB3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa

Aihepiireinä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Aihekokonaisuus ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” tarjoaa mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

BB4 Elämää yhdessä ja erikseen

Aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Aihekokonaisuuksista korostuu ”hyvinvointi ja turvallisuus”.

BB5 Elinympäristömme

Aihepiireinä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”teknologia ja yhteiskunta” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Harjoitellaan ymmärtävän lukemisen strategioita ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti.

BB6 Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä

Kurssin tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kykyä ilmaista itseään luontevasti suullisesti ja lisätä hänen puhevalmiuttaan sekä harjoittaa hänen kuullun ymmärtämiskykyään. Kurssilla kerrataan monipuolisten menetelmien avulla aiemmin opiskeltujen aihepiirien sanastoa sekä käsitellään ajankohtaisia asioita. Kurssi valmistaa myös hyvin ylioppilaskirjoituksiin. Erillistä oppikirjaa ei toistaiseksi ole. Kurssiarvosana määräytyy pareittain tehtävän suullisen kokeen ja kurssinaikaisen näytön perusteella. Kurssista saa erillisen todistuksen.

BB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kielialueen avulla.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

BB8 Ylioppilastutkintoon valmentava kurssi

Kurssilla kerrataan ja syvennetään aiemmilla kursseilla opittua sanastoa ja kielioppirakenteita sekä harjoitellaan kirjoittamista. Pääpaino on ylioppilastutkinnon kirjalliseen ja kuullunymmärtämiskokeeseen valmistautumisella.

Englanti, ranska, saksa, venäjä

Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut oppimäärä (EA, FA, SA ja VA)

PAKOLLISET KURSSIT

1. Nuori ja hänen maailmansa

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen

elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

2. Viestintä ja vapaa-aika

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

3. Opiskelu ja työ

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

5. Kulttuuri

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

6. Tiede, talous ja tekniikka

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaiineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hioetaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävillä kursseilla keskitytään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen

7. Luonto ja kestävä kehitys

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

8. Puhu ja ymmärrä paremmin

Kurssin tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kykyä ilmaista itseään luontevasti suullisesti ja lisätä hänen puhumisvarmuuttaan, sekä harjoittaa hänen kuullunymmärtämiskykyään. Kurssilla ker-

rataan monipuolisten menetelmien avulla aiemmin opiskeltujen aihepiirien sanastoa sekä käsitel-
lään ajankohtaisia asioita. Kurssi valmistaa myös hyvin ylioppilaskirjoituksiin. Oppikirjana on
ProFiles 8 (WSOY). Kurssiarvosana määräytyy pareittain tehtävän suullisen kokeen ja kurssin-
aikaisen näytön perusteella. Kurssista saa erillisen todistuksen.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Ylioppilastutkintoon valmentava kurssi

Kurssilla kerrataan ja syvennetään aiemmilla kursseilla opittua sanastoa ja kielioppirakenteita
sekä harjoitellaan kirjoittamista. Pääpaino on ylioppilastutkinnon kirjalliseen ja kuullunymmär-
tämiskokeeseen valmistautumisella.

10. Puheviestinnän kurssi

Kurssilla harjoitellaan vieraan kielen suullista kommunikointia eri tilanteissa. Kurssilla käytetään
monipuolisesti eri työtapoja, esim. parityöskentelyä, ryhmäkeskusteluja, lyhyitä esityksiä oppi-
laita kiinnostavista aiheista. A-kielen lukijoille suosittelemme osallistumista kurssille ensimmäi-
sen tai toisen opiskeluvuoden aikana ja B-kielen opiskelijoille toisen tai kolmannen vuoden ai-
kana.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut oppimäärä (FC ja SC)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-
ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa pe-
rusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ym-
märtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua ja laajennetaan kielen perusraken-
teiden tuntemusta.

2. Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, näh-
tävyudet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumis-
ta ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten teh-
tävien avulla.

3. Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat
esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusra-
kenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevai-
suudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista
viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

5. Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekultuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

6. Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

7. Tiede ja tekniikka

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

8. Luonto ja kestävä kehitys

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

10. Puheviestinnän kurssi

Kurssilla harjoitellaan vieraan kielen suullista kommunikointia eri tilanteissa. Kurssilla käytetään monipuolisesti eri työtapoja, esim. parityöskentelyä, ryhmäkeskusteluja, lyhyitä esityksiä oppilaita kiinnostavista aiheista. A-kielen lukijoille suosittelemme osallistumista kurssille ensimmäisen tai toisen opiskeluvuoden aikana ja B-kielen opiskelijoille toisen tai kolmannen vuoden aikana.

Lukiossa alkava oppimäärä (VD, PD)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

2. Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja ateriointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

3. Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaaajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

4. Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

5. Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

7. Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

8. Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Lukiossa alkava oppimäärä (SD)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

2. Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja ateriointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tästä eteenpäin samat kuin kurssit SC1 - SC8 (SC ja SD yhdistyvät)

M A T E M A T I I K K A

YLEISTÄ

Matematiikka on tiedonala, jonka tuloksiin perustuvat useimmat tekniikan ja luonnontieteiden saavutukset ja myös yhä enenevässä määrin monet yhteiskunta- ja humanististen tieteiden oivalukset. Pelkästä teoreettisesta uteliaisuudestakin syntyvä matemaattinen tieto on aina osoittautunut hyödylliseksi. Matematiikassa yhdistyy kiehtovalla tavalla kaksi piirrettä, se on luovan ajattelun ja oivaltamisen leikkiä ja samalla täsmällistä ja loogista.

Vaikka matematiikkaa pidetäänkin yleisesti vaikeana oppiaineena, niin säännöllisellä työnteolla oppimäärän omaksuminen ja tavoitteena oleva jatko-opintojen vaatimien riittävien matemaattisten tietojen ja taitojen hankkiminen onnistuu.

Pitkä matematiikka (M)

TAVOITTEET

Pitkän matematiikan opetuksen tavoitteina Puolalanmäen lukiossa on, että opiskelija monien matemaattisten tietojen ja taitojen lisäksi oppii ymmärtämään matematiikan erityisluonteen tieteenalana, jossa teoreettinen kohtaa käytännöllisen, jossa luova oivaltaminen kohtaa ankaran loogisuuden. Opetuksen tavoitteena on lisäksi, että oppimäärän suoritettuaan opiskelijalla on matemaattiset edellytykset aloittaa matematiikkaa sisältävät jatko-opinnot.

PAKOLLISET KURSSIT

M1 Funktiot ja yhtälöt I

Vahvistetaan ja syvennetään peruskoulussa opittuja perustaitoja, joita ovat mm. yhtälön ratkaiseminen, prosenttilaskenta, verrannollisuus, neliöjuuri ja potenssi. Keskeiset sisällöt ovat potenssifunktio, potenssiyhtälön ratkaiseminen, juuret ja murtopotenssi sekä eksponenttifunktio.

Suoritusjärjestys: ensimmäisenä suoritettava pitkän matematiikan kurssi

M2 Funktiot ja yhtälöt II

Vahvistetaan ja syvennetään polynomilaskennan taitoja. Pääpainopisteitä ovat toisen asteen polynomiyhtälöt ja -epäyhtälöt.

Suoritusjärjestys: kurssin M1 jälkeen

M3 Geometria

Vahvistetaan ja syvennetään taso- ja avaruusgeometrian sekä trigonometrian peruskäsitteitä. Keskeisiä ovat kuvioiden, ja kappaleiden geometriset ominaisuudet ja niihin liittyvät laskutoimitukset. Trigonometriaa käytetään kolmioiden ratkaisemiseen.

Suoritusjärjestys: ennen kurssia M4

M4 Analyyttinen geometria

Tutkitaan tasokuvioita niiden yhtälöiden avulla. Keskeisiä ovat suora, ympyrä ja paraabeli. Lisäksi aiheita ovat mm. yhtälöparit ja -ryhmät sekä itseisarvoyhtälöiden ja -epäyhtälöiden perustapaukset.

Suoritusjärjestys: kurssin M3 jälkeen

M5 Vektorit

Opitaan vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitukset. Vektoreita käytetään geometrinen ongelmien ratkaisemiseen sekä kaksi- että kolmiulotteisessa koordinaatistossa ja mm. suorien ja tasojen tutkimiseen.

Suoritusjärjestys: kurssin M4 jälkeen

M6 Todennäköisyys ja tilastot

Havainnollistetaan erilaisia tilastoja ja syvennetään niiden tulkintaa. Todennäköisyyslaskennan peruskäsitteet ja laskusäännöt opitaan sekä perehdytään moniin sovelluksiin, mm. erilaisiin todennäköisyysjakaumiin kuten normaalijakaumaan.

Suoritusjärjestys: kurssin M4 jälkeen

M7 Derivaatta

Ratkaistaan rationaaliyhtälöitä ja -epäyhtälöitä, opitaan funktion raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan käsitteet, tutkitaan polynomifunktioiden kulkua ja määritetään niiden ääriarvot. Ratkaistaan monipuolisia sovellustehtäviä.

Suoritusjärjestys: kurssin M4 jälkeen

M8 Juuri- ja logaritmfunktiot

Keskeinen sisältö on juurifunktioiden, eksponenttifunktioiden ja logaritmfunktioiden ominaisuuksiin tutustuminen, niihin liittyvien yhtälöiden ratkaiseminen sekä niiden derivaatat. Lisäksi tutustutaan yhdistettyyn funktioon ja sen derivaattaan sekä käänteisfunktioon.

Suoritusjärjestys: kurssin M7 jälkeen

M9 Trigonometriset funktiot ja lukujonot

Perehdytään yksikköympyrään, trigonometrinen funktioiden ominaisuuksiin ja niiden derivaattoihin sekä ratkaistaan trigonometrisia perusyhtälöitä. Lisäksi opitaan lukujonon käsite ja ratkaistaan käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

Suoritusjärjestys: kurssin M8 jälkeen

M10 Integraalilaskenta

Opitaan integraalifunktion käsite ja määritetään alkeisfunktioiden integraalifunktioita. Lisäksi perehdytään integraalilaskennan tavallisimpiin sovelluksiin pinta-alojen ja tilavuuksien määrittämiseen määrätyn integraalin avulla.

Suoritusjärjestys: kurssin M9 jälkeen

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

M11 Lukuteoria ja logiikka

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla,
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita,
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista,
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin,
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.
- *Keskeiset sisällöt*
- lauseen formalisoiminen

- lauseen totuusarvot
 - avoin lause
 - kvanttorit
 - suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
 - kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
 - Eukleideen algoritmi
 - alkuluvut
 - aritmetiikan peruslause
 - kokonaislukujen kongruenssi
- Suoritusjärjestys: vapaa

M12 Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa,
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti,
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät,
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

Keskeiset sisällöt

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

Suoritusjärjestys: kurssin M2 jälkeen

M13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan,
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

Suoritusjärjestys: kurssin M10 jälkeen

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

M14 Pitkän matematiikan kertauskurssi

Syvennetään ja yhdistellään aiemmillä kursseilla opittuja tietoja ja taitoja ja harjaannutaan käyttämään niitä monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa.

Kurssikokeena on valtakunnallinen matematiikan preliminäärikoe.

Suoritusjärjestys: kurssin M10 jälkeen lukion viimeisenä kurssina

M15 Geometrian jatkokurssi

Kurssilla syvennetään geometrian taitoja ja ymmärrystä. Erityisesti paneudutaan avaruusgeometriaan ja analyttisestä geometriasta toisen asteen käyriin sekä avaruuden suoran ja tason yhtälöihin.

Geometrinen piirtäminen eli konstruointi on monessa yhteydessä esillä. Kurssin voi suorittaa opiskeltuaan kurssit M3-M5. Kurssi suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuotena.

M16 Differentiaalilaskennan täydennyskurssi

Tavoitteena on saavuttaa ylioppilaskirjoitusten vaatimustason mukainen taito differentiaalilaskennan keskeisissä menetelmissä sekä syventää ja täydentää differentiaalilaskennan käsitteitä.

Kurssi suoritetaan osallistumalla oppitunneille ja suorittamalla niillä annetut tehtävät. Kurssikoetta ei ole. Hyväksytystä kurssisuorituksesta saa ”S”-merkinnän.

Suoritusjärjestys: kurssin M9 rinnalla.

Lyhyt matematiikka (N)

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

PAKOLLISET KURSSIT

N1 Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

N2 Geometria

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

N3 Matemaattisia malleja I

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

N4 Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

N5 Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

N6 Matemaattisia malleja II

Keskeiset sisällöt

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi
- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

N7 Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- talouselämän käsitteitä
- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia talouselämän, oman talouden ja yrittäjyyden tarpeisiin
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

N8 Matemaattisia malleja III

Keskeiset sisällöt

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla, radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

N9 Lyhyen matematiikan kertaus

Harjaannutaan käyttämään opittuja tietoja ja taitoja monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa ylioppilaskoetta silmällä pitäen.

BIOLOGIA JA MAANTIEDE

Biologia (BI)

PAKOLLISET KURSSIT (Suoritetaan ennen syventäviä kursseja)

BI1 Eliömaailma

Kurssilla perehdytään elämän ominaisuuksiin ja perusedellytyksiin sekä biologiaan tieteenä. Käsitellään ekosysteemien, lajien, eläinten käyttäytymisen ja geenien monimuotoisuutta. Evoluution, elämän syntyvaiheiden, evoluutiovoimien ja lajien syntymisen sekä häviämisen lisäksi tutustutaan nykyiseen eliökuntaan. Luonnon toimintaa tutkitaan selvittämällä vuorovaikutussuhteita elottoman ja elollisen luonnon, ekosysteemien, populaatioiden ja lajien välisillä tasoilla.

BI2 Solu ja perinnöllisyys

Perehdytään solujen tutkimukseen ja erilaisiin soluihin sekä niiden rakenteeseen ja toimintaan. Solujen elämää tutkitaan energiatalouden, DNA:n rakenteen ja toiminnan, solujen lisääntymisen ja periytyksen perusteiden kautta. Tutustutaan populaatiogenetiikkaan ja synteettiseen evoluutioteoriaan. Suoritusjärjestys: kurssin BI1 jälkeen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

BI3 Ympäristöekologia

Syvennetään ekologisia käsitteitä. Tutustutaan ympäristötutkimukseen. Perehdytään biodiversiteettiin ja sen merkitykseen. Tutkitaan ekologisia ympäristöongelmia, niiden syitä ja ratkaisumahdollisuuksia. Paneudutaan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä otetaan erityisesti huomioon Suomen luonnon haavoittuvuus.

BI4 Ihmisen biologia

Kurssilla syvennytään ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteisiin. Perehdytään elimistöjen rakenteeseen, toimintaan ja merkitykseen sekä elintoimintojen säätelyyn. Ihmisen elinkaarta tarkastellaan hedelmöityksestä alkaen. Tutustutaan ihmisen evoluutioon, perinnöllisyyteen ja terveyteen sekä elimistöjen sopeutumiseen ja puolustusmekanismeihin.

BI5 Bioteknologia

Syvennetään ja kerrataan tietoja solun hienorakenteesta ja solujen välisestä viestinnästä. Proteiinien valmistusta tarkastellaan solun sisällä sekä biotekniikassa. Selvitetään geenien toimintaa. Geenitekniologian mahdollisuuksiin ja geenikartoitukseen perehdytään eri menetelmien ja käyttömahdollisuuksien avulla. Mikrobien rakennetta, toimintaa, lisääntymistä ja merkitystä selvitetään luonnossa ja ihmisen kehittämien käyttösovellusten avulla. Tutustutaan kasvien ja eläinten jalostukseen. Pohditaan geenitekniikan etiikkaa ja lainsäädäntöä.

Maantiede (GE)

PAKOLLISET KURSSIT (Suoritetaan ennen syventäviä kursseja)

GE1 Sininen planeetta

Perehdytään maantieteelliseen ajatteluun, tietolähteisiin, menetelmiin ja tutkimukseen. Maata planeettana tutkitaan Aurinkokunnan osana ja selvitetään Maan planetaariset liikkeet ja niistä aiheutuvat ilmiöt. Ilmakehän rakenteen, merkityksen ja tuulien lisäksi tutustutaan veden kierto-kuluun, sateisiin ja vesistöihin. Tutkitaan säätä ja ilmastoja. Selvitetään Maan rakennetta ja pinnanmuotojen muuttumista. Kerrataan maapallon kasvillisuusvyöhykkeet.

GE2 Yhteinen maailma

Tutustutaan kulttuurimaantieteeseen, jonka tutkimusaloja ovat väestö ja asutus, luonnonvarat, alkutuotanto ja ympäristö, teollisuus ja energia, liikkuminen ja vuorovaikutus, ihmistoiminnan alueellinen rakenne, kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys. Kurssilla perehdytään ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen. Suoritusjärjestys: kurssin GE1 jälkeen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

GE3 Riskien maailma

Kurssilla tutustutaan riskien maantieteeseen, riskien luokitteluun ja merkitykseen. Käydään läpi luonnon toimintaan liittyviä riskejä kuten avaruuden uhat, maanjäristykset, tulivuorenpurkaukset, myrskyt, tulvat ja kuivuus. Selvitetään luonnonvarojen käyttöön liittyviä riskejä kuten luonnonvarojen riittävyys ja puhdas vesi, eroosio, saastuminen ja biodiversiteetin kaventuminen. Ihmiskunnan riskeistä tutustutaan mm. nälkäongelmaan, kaupungistumiseen ja globalisoitumiseen. Selvitetään riskien esiintymisalueita, syitä ja seurauksia sekä riskeihin varautumista ja estämiskeinoja.

GE4 Aluetutkimus

Syvennyttään kartografisiin perusteisiin ja maantieteellisiin lähdeaineistoihin. Tutustutaan paikatietojärjestelmiin. Tehdään oma aluetutkimus johon kuuluu aineiston keruu eri tietolähteistä, aineiston käsittely ja tulkinta sekä tutkimuksen raportointi.

F Y S I I K K A J A K E M I A

Fysiikka (FY)

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina. Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja.

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa

- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä

PAKOLLISET KURSSIT

FY1 Fysiikka luonnontieteinä

- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaa-
missa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen,
tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmi-
en avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan

• FY2 Lämpö

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

FY3 Aallot

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveystvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

FY4 Liikkeen lait

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste

- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

FY5 Pyöriminen ja gravitaatio

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

FY6 Sähkö

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

FY7 Sähkömagnetismi

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

FY8 Aine ja säteily

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi

- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

FY9 Fysiikan kokonaiskuva

- kokonaiskuva fysiikasta, sen kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana
- fysikaalisten laskuvalmiuksien parantaminen

FY10 Luonnontieteen työkurssi

FY11 Tähtitieto

Sisällöt:

1. Tähtitieteen historia
2. Tähtitieteellisen tiedon hankintamenetelmät
3. Taivaanmekaniikka
4. Tähdet
5. Galaksit ja maailmankaikkeuden synty, kehitys ja rakenne
6. Aurinkokunta

Kemia (KE)

- kurssien itsenäistä suorittamista ei suositella
- suoritusjärjestyssuositus: numerojärjestys
- kurseista annetaan numeroarviointi

PAKOLLINEN KURSSI

KE1 Ihmisen ja elinympäristön kemia

Kurssilla perehdytään tärkeimpien orgaanisten yhdisteryhmien rakenteeseen sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia ja reaktioita. Tutustutaan erilaisiin seoksiin ja opitaan laskemaan ainemääriä ja liuosten pitoisuuksia.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

KE2 Kemian mikromaailma

Kurssilla käsitellään atomin rakennetta ja alkuaineiden jaksollista järjestelmää. Näiden avulla opitaan ymmärtämään alkuaineiden ominaisuuksia, kemiallisia sidoksia, hapetuslukujen määräytymistä ja yhdisteen kaavan muodostamista.

KE3 Reaktiot ja energia

Kurssilla tarkastellaan kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä energiamuutoksia kemiallisessa reaktiossa. Opitaan kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja reaktioyhtälöiden matemaattinen käsittely.

KE4 Metallit ja materiaalit

Kurssilla tutustutaan tärkeimpiin metalleihin ja epämetalleihin sekä niiden yhdisteisiin. Tarkastellaan sähkökemiallista jännitesarjaa sekä sen avulla hapetus-pelkistysreaktioita ja elektrolyysiä.

KE5 Reaktiot ja tasapaino

Kurssilla tutkitaan kemiallisen reaktion tasapainotilan muodostumista ja siihen liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia. Erityisesti tarkastellaan happo-emäs- ja liukoisuustasapainoja sekä tutustutaan tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä.

KE6 Luonnontieteen työkurssi

K A T S O M U S A I N E E T

Evankelis-luterilainen uskonto (UE)

YLEISTÄ

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämäkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

PAKOLLISET KURSSIT

UE1 Uskonnon luonne ja merkitys

Keskeiset sisällöt

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

UE2 Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

UE3 Ihmisen elämä ja etiikka

Keskeiset sisällöt

- ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

UE4 Uskontojen maailmat

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

UE5 Mihin suomalainen uskoo?

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

UE6 Uskonnon ydinkysymyksiä

Keskeiset sisällöt

- keskeisten kurssisisältöjen kertaaminen
- kristillisen uskonopin, dogmatiikan syventely
- kuva-analyysit
- uskonnollinen terminologia, käsitteet
- elämän peruskysymysten pohdinta

Kurssilla luodaan syvällisempi katsaus kristillisen uskon oppiin ja pohditaan mm. opiskelijoiden tekemien esitelmien avulla elämän peruskysymyksiä Jumalasta, ihmisestä ja elämän tarkoituksesta. Kerrataan kirkon historian suuria linjoja ja valmentaudutaan uskonnon yo-kysymyksiin vastaamiseen. Tehdään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin.

Elämänkatsomustieto (ET)

PAKOLLISET KURSSIT

ET1 Hyvä elämä

Kurssilla selvitetään hyvän elämän ongelmaa: millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

ET2 Maailmankuva

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja; perehdytään maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.

ET3 Yksilö ja yhteisö

Kurssilla käsitellään yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta koskevia kysymyksiä sekä perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

ET4 Kulttuuriperintö ja identiteetti

Kurssilla selvitetään kulttuuriperinnön merkitystä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana ymmärtäen kulttuuri kehittyvänä ilmiönä sekä perehdytään maailman ja suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

ET5 Maailman selittäminen katsomusperinteissä

Kurssilla opiskellaan erilaisia tapoja selittää maailmaa (myytit, uskonnolliset ja katsomukselliset perinteet) ja perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

Filosofia (FF)

PAKOLLINEN KURSSI

FF1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

Opiskelun aiheet: Mitä on filosofia, filosofisten kysymysten luonne, filosofian osa-alueet, miten filosofoidaan.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

FF2 Filosofinen etiikka

Filosofisen etiikan tärkeimmät ongelmat: moraaliset arvot ja normit, hyve-, seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet; hyvä elämä.

FF3 Tiedon ja todellisuuden filosofia

Todellisuuskäsityksien (mitä on) suhde tietämiseen, ymmärtämiseen ja tulkintaan; totuuden luonne, tiedon mahdollisuus; argumentoinnin ja päättelyn perusteet.

FF4 Yhteiskuntafilosofia

Yksilö yhteiskunnassa; yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus; yksilön oikeudet, velvollisuudet, vapaus ja vastuu; valta; omistamisen oikeuttaminen; utopiat; poliittinen filosofia; nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä, kuten sukupuoli, identiteetti ja yksilöllisyys.

Psykologia (PS)

YLEISTÄ

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

PAKOLLISET KURSSIT

PS1 Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emotio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

PS2 Ihmisen psyykinen kehitys

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.

PS3 Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

PS4 Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden
- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

PS5 Persoonallisuus ja mielenterveys

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

PS6 Sosiaalipsykologia

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee sosiaalipsykologian psykologian lähitieteenä
- oppii sosiaalipsykologian peruskäsitteet
- ymmärtää sosiaalipsykologialle ominaisia kysymyksenasetteluja, tutkimusmenetelmiä ja tutkimustuloksia
- ymmärtää itseään ja omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä
- pystyy havainnoimaan ja kriittisesti arvioimaan erilaisten ryhmien toimintaa ja toiminnan taustalla vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa toimiessaan erilaisissa ryhmissä, eri kulttuuri-taustoista tai yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten kanssa moniarvoisessa yhteiskunnassa
- pienryhmässä tapahtuvan tutkimuksen suunnittelun, toteuttamisen ja raportoinnin kautta oppii syvällisemmin ymmärtämään psykologista ja sosiaalipsykologista tiedonhankintaa

PS7 Kokoava katsaus psykologia-tieteeseen

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy yhdistämään psykologian kursseilla opiskelemaan asioita yhtenäiseksi kokonaisuudeksi
- hahmottaa laaja-alaisesti psykologian eri osa-alueet ja niille tyypilliset painotukset ja tutkimusmenetelmät
- pystyy kriittisesti arvioimaan psykologista tietoa ja tiedon muodostumista
- osaa käyttää psykologian ja sosiaalipsykologian käsitteitä luontevasti
- tuntee psykologian sovellusalueet
- tiedostaa oman tiedonkäsittelynsä ja essee-kirjoittamisensa vahvuudet ja heikkoudet ja kehitty kirjoittajana
- omaa valmiuden osallistua psykologian ylioppilaskirjoituskokeeseen

Historia (HI)

YLEISTÄ

Historian pakollisista kursseista suoritetaan ensimmäisenä vuotena kurssit HI1 ja HI2. Toisena vuotena pakollisista kursseista ovat vuorossa HI3 ja HI4. Toisen vuoden opiskelijoille tarjotaan myös ensimmäistä valtakunnallista syventävää kurssia HI5. Tämä kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, jotka aikovat kirjoittaa ylioppilaskokeessa historian. Kolmantena vuonna kirjoituksiin valmistautuvat opiskelijat valitsevat kurssit HI6 ja HI7.

Historian kursseja ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Kurssien normaali suoritustapa onkin osallistuminen luokkaopetukseen, ja ellei toisin mainita, kurssin päättää aina loppukoe. Itsenäisen kurssin suorittamisesta on aina neuvoteltava opettajan kanssa ja siihen on saatava nimenomainen lupa ennen kurssin suorittamisen alkua. Tällaisen kurssin suorittaminen sisältää itsenäisesti suoritettavia tehtäviä ja loppukokeen. Kurssi on myös suoritettava yhden jakson kuluessa.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset
- näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan
- osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden
- osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta
- saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

PAKOLLISET KURSSIT

HI1 Ihminen, ympäristö ja kulttuuri

Kurssi tarkastelee ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena tapahtunutta kulttuuriympäristön rakentumista ja kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

Arviointi: numeroarvostelu.

Suoritus: ensimmäisen vuoden alussa.

HI2 Eurooppalainen ihminen

Kurssi tarkastelee eurooppalaisen kulttuurin keskeisiä saavutuksia sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutosta ja sen taustalla vaikuttanutta tieteellistä ja aatehistoriallista kehitystä. Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen kulttuurin tuotoksiin erityyppisen historiallisen lähdeaineiston avulla. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisena käsitteenä.

Arviointi: numeroarvostelu.

Suoritus: ensimmäisen vuoden aikana HI1-kurssin jälkeen.

HI3 Kansainväliset suhteet

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien. Kurssilla analysoidaan kansainvälisen politiikan ilmiöitä taloudellisen, aatteellisen ja valtapoliittisen kilpailun perusteella. Kurssin keskeisiä tarkastelunäkökulmia ovat demokratia vastakohtanaan diktatuuri.

Arviointi: numeroarvostelu.

Suoritus: toisen vuoden aikana.

HI4 Suomen historian käännekohtia

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelunkohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman muuttuminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä taloudelliset ja kulttuuriset muutokset.

Arviointi: numeroarvostelu.

Suoritus: toisen vuoden aikana.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

HI5 Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä. Kurssi on tarkoitettu toisen vuoden opiskelijoille ensimmäiseksi historian ylioppilaskokeisiin valmentavaksi kurssiksi.

Arviointi: numeroarvostelu.

Suoritus: toisen vuoden aikana.

HI6 Kulttuurien kohtaaminen

Kurssilla tarkastellaan valinnaisesti jonkun tai joidenkin kulttuuripiirteiden ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan Euroopan ulkopuolelta. Kurssi on tarkoitettu kolmannen vuoden opiskelijoille historian ylioppilaskokeisiin valmentavaksi kurssiksi.

Arviointi: numeroarvostelu.

Suoritus: kolmannen vuoden aikana ennen kurssia HI7.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

HI7 Historian kertauskurssi

Kurssilla valmistaudutaan historian ylioppilaskirjoituksiin. Opiskelu tapahtuu kertaamalla kaikki historian pakolliset ja syventävät kurssit. Kurssilla harjoitellaan myös eri vastaustekniikoita, ja erityisesti keskitytään historian eri kysymystyyppien arviointiin. Kurssilla annetaan myös lisämateriaalia yo-koetta varten.

Arviointi: suoritusmerkintä.

Suoritus: kolmannen vuoden opiskelijoiden viimeinen historian kurssi.

Yhteiskuntaoppi (YH)

YLEISTÄ

Yhteiskuntaopin pakollisista kursseista suoritetaan ensiksi YH1 ja toiseksi YH2. Niiden itsenäistä suorittamista ei suositella. Syventävien kurssien suoritusjärjestys on vapaa. Niidenkin normaali suoritustapa on osallistuminen luokkaopetukseen. Ellei toisin mainita kurssin päättää loppukoe, jonka luonne selvitetään kunkin kurssin alussa. Itsenäisestä kurssin suorittamisesta on aina neuvoteltava opettajan kanssa ja siihen on saatava nimenomainen lupa ennen kurssin suorittamisen alkua.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskuntäkäsityksen rakentamiseen.

PAKOLLISET KURSSIT

YH1 Yhteiskuntatieto

Kurssi perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen.

Suoritus: numerojärjestyksessä

YH2 Taloustieto

Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita. Se pohjautuu taloustieteisiin. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla.

Suoritus: numerojärjestyksessä

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

YH3 Kansalaisen lakitieto

Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse.

Suoritusjärjestys: vapaa

YH4 Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

Kurssi perehdyttää opiskelijat Euroopan unionin toimintaan, yksittäisen kansalaisen asemaan yhdyntävässä Euroopassa sekä kannustaa osallistumaan ajankohtaiseen Euroopan unionista käytyävään keskusteluun.

Suoritusjärjestys: vapaa

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

YH5 Yhteiskuntaopin kertauskurssi

Kurssilla valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin. Opiskelu tapahtuu kertaamalla kaikki yhteiskuntaopin pakolliset ja syventävät kurssit. Kurssilla harjoitellaan myös eri vastaus- tekniikoita, ja erityisesti keskitytään yhteiskuntaopin eri kysymystyyppien arviointiin. Kurssilla annetaan myös lisämateriaalia yo-koetta varten.

Arviointi: suoritusmerkintä.

Suoritus: kolmannen vuoden opiskelijoiden viimeinen yhteiskuntaopin kurssi.

Terveystieto (TE)

PAKOLLISET KURSSIT

TE1 Terveyden perusteet

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

Keskeiset sisällöt

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveystoiminta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveysterot maailmassa, terveystietoihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

TE2 Nuoret, terveys, ja arkielämä

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän terveystottumusten ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta. Työskentelyssä korostuvat arvopohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu- ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruoan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveystoiminta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuurisiin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan että globaalista näkökulmasta

TE3 Terveys ja tutkimus

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuk-

siin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveystieteiden tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairauksien hoidossa. Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen ja vierailukäynnit.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveystieteiden/terveyskäyttämiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä
 - terveystieteiden ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
 - terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
 - tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikaalisuus
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

TAITO- JA TAIDEAINEET

Liikunta (LI, LP, LT)

OPETUKSEN TAVOITTEET

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

ARVIOINTI

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky.

PAKOLLISET KURSSIT

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja taitoja ja tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua uusiin lajeihin. Tarvittaessa opetusta eriytetään opiskelijälähtöisesti. Kurssien suunnittelussa tulee ottaa huomioon vuodenajat niin, että pakollisten kurssien aikana pyritään harjoittamaan kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa. Opetuksessa tulee korostaa liikunnan vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelussa huomioidaan turvallisuus ryhmiä muodostettaessa.

LI1 Taitoa ja kuntoa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

Keskeiset sisällöt

- fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi
- lihahuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- uinti ja vesipelastus
- yleisurheilu
- suunnistus ja luontoliikunta

LI2 Liikuntaa yhdessä ja erikseen

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa lajitaitojaan ja -tietojaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyä sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Keskeiset sisällöt

- fyysisen kunnon harjoittelu, lihahuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan

- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- kuntouinti ja vesiliikunta
- luontoliikunta
- jokin uusi liikuntalaji

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Kurssien tavoitteena on opiskelijälähtöisyyden korostuminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja koulun yhteishengen vahvistaminen. Syventävien kurssin sisältöjen tarkentaminen tapahtuu opiskelijoiden kanssa yhdessä. Kurssit 3 ja 5-8 suoritetaan hajautettuna kahdessa jaksossa (1.-2. tai 4.-5. jaksossa), kurssi 4 keskitetysti jaksossa 3.

LI3 Virkisty liikunnasta

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Kurssi koostuu yhdestä tai useammasta liikuntamuodosta. Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijaryhmän kanssa kurssin sisällön.

LI4 Yhdessä liikkuen

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssin sisältönä ovat vanhat tanssit tai jokin muu yhdessä toteutettava liikunta. Suoritusmerkintä.

LI5 Kuntoliikunta

Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnon kohottaminen ja seuraaminen sekä jatkuvan liikunnan harrastamisen merkityksen oivaltaminen. Opiskelijat laativat henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman kurssille, joka toteutetaan sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opettaja tarkentaa sisällön yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

LI6 Monipuolisen liikunnan kurssi

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä harrastamalla monipuolista liikuntaa ja tutustumalla, jos mahdollista, vielä uusiin lajeihin. Ryhmä sopii yhteisellä päätöksellä ohjelmasta.

LI7 Palloilukurssi

Kurssin tavoitteena on tutustuminen uusiin lajeihin, lajitaitojen ja –taktiikoiden kehittäminen, ohjaus- ja tuomarityöskentely, yhdessäolo, paineiden purku. Sisältönä kurssilla ovat erilaiset sisä- ja ulkopalloilulajit sekä mailapelit.

LI8 Virkistys-, retkeily- ja kunnonkohotuskurssi

Kurssin tavoitteena on itselle tärkeäksi koettujen fyysisten ja psyykkisten ominaisuuksien kehittäminen, säännölliseen harjoitteluun totuttautuminen, rentouttava ja virkistävä liikunta. Sisältöinä suunnistus, patikointi, retkeily, melonta, kiipeily, pyöräily, golf, aerobic (eri muodot), kuntosali, nyrkkeily, ammunnat, kamppailulajit jne.

Yleislukion musiikki (MU)

PAKOLLISET KURSSIT

MU1 Musiikki ja minä

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Turkulaiseen musiikki- ja kulttuuritarjontaan tutustutaan mahdollisuuksien mukaan konserttikäynneillä tai muilla vierailuilla.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelijan luovaa ilmaisua herätetään ja tuetaan ilmaisu-, improvisaatio- ja sävellysharjoituksilla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

MU2 Moniääninen Suomi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikki-kulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikaatiovalmiuksien kehittämiseen. Opiskelijan omaa luovaa panosta pyritään tukemaan. Kurssilla toteutetaan itse-näisesti tai ryhmässä tehtävä kirjallinen työ sekä mahdollisuuksien mukaan myös konsertti-käynti. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari, taide- ja perinnumusiikkia.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

MU3 Ovet auki musiikille

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musiikin kuuntelu-, musisointi- ja tiedonhankintataitojaan. Toteutetaan itsenäisesti tehtävä kirjallinen työ sekä mahdollisuuksien mukaan vierailu kurssin sisältöön liittyvään kohteeseen.

MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa. Opiskelija perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia. Yhteisten

harjoitusten lisäksi opiskelija toteuttaa joko itsenäisen analyysin olemassa olevasta materiaalista tai valmistaa itse musiikkia liittyen esimerkiksi näytelmään, elokuvaan, tanssiteokseen tai runoon. Oman musiikin valmistaminen voidaan toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä esimerkiksi lukion äidinkielen tai kuvataiteen kurssien kanssa.

MU5 Musiikkiprojekti

Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla konsertti, ohjelmanumero koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti. Musiikkiprojekti voidaan toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä esimerkiksi lukion äidinkielen tai kuvataiteen kurssien kanssa.

Kuvataide (KU)

Puolalanmäen lukion kuvataiteen opetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden taiteesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteita. Puolalanmäen lukion laaja kuvataiteen kurssitarjonta luo riittävät edellytykset kuvataiteen lukiodiplomin suorittamiselle ja jatko-opinnoille.

Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä visuaalisuus medioissa.

Kuvataiteen opetuksessa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Kurssien sisällöistä voidaan rakentaa teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään esim. taidematkojen, leirikoulujen ja kulttuuripassitapahtumien järjestämisessä. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa

- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan kestävän kehityksen näkökulman huomioon ottaen
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

ARVIOINTI

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Se antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksessa harjoitetaan itsearviointia suullisissa arviointikeskusteluissa ja kirjallisesti portfoliotyöskentelyssä. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

PAKOLLISET KURSSIT

KU1 Minä, kuva ja kulttuuri

Kurssilla syntyneistä töistä järjestettävät näyttelyt koulun yhteisissä tiloissa luovat viihtyisyyttä kouluympäristöön.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet
- kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita
- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika

- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisoin keinoin, analysointitapoihin, formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen jonkin esim. taidegalleriassa tai –museossa koetun taideteoksen avulla

KU2 Ympäristö, paikka ja tila

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.

Keskeiset sisällöt

- tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävän kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

KU3 Media ja kuvien viestit

Suositteluaan otettavaksi jo ensimmäisenä vuotena, mikäli KU10 on tarjolla joko 1. tai 3. vuoden keväällä. Kurssilla syntyneitä lyhytelokuvia esitetään taidepäivän oppilaselokuva-gaalassa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Keskeiset sisällöt

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, digitaalisten medioiden kuvailmaisuus
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus- ja siirtomenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa

KU4 Taiteen kuvista omiin kuviin

Kurssi on pakollinen kuvataiteen lukiodiplomin suorittaville. Tarvittaessa kurssin suoritus-
tavasta voi neuvotella opettajan kanssa. Kurssilla tehdään taidematka esim. Valtion Taide-
museon kokoelmiin tutustuen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelemaan, sanalliseen itsearviointiin.

Keskeiset sisällöt

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- aiheen kehittyminen ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja kulttuurin viestinä, sommittelu, kuten: väri, valo, varjo ja liike sekä illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali

•

KU5 Nykyaikaisen taiteen työpaja

Kurssi suositellaan erityisesti kuvataiteen lukiodiplomin suorittajille juuri ennen diplomin suorittamista. Soveltuu myös toisen vuoden opiskelijoille, joita kiinnostaa nykyaikainen taide ja/tai projekti-työskentely.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykyaikaisen taiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykyaikaisen taiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja portfolion rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

- mitä nykyaikainen taide on: nykyaikaisen taiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitteet
- nykyaikainen taide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus, visuaaliset alakulttuurit
- taiteiden väliset projektit koulussa (esim. musiikkivideoiden valmistus) tai koulun ulkopuolella
- oman tuotannon, ”lopputyön” toteuttaminen, sekä portfolion valmistaminen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita

KU6 Kuvataiteen lukiodiplomi

Ks. koulukohtaiset soveltavat kurssit

Edellyttää opetushallituksen mukaan VÄHINTÄÄN neljän aiemman KU-kurssin suorittamista.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Tarkoitettu opiskelijoille, jotka tarvitsevat visuaalisuutta tulevissa ammateissaan tai ovat muuten kiinnostuneita. Opiskelija voi työskennellä mm. projektiluonteisesti ja valita teeman itsenäisesti tai esim. kansainvälisiin yhteistyöprojekteihimme liittyen. Kurssit järjestetään siten, että kurssit 7 ja 9 pidetään syyslukukaudella hajautettuna kurssina vuorovuosin ja kurssit 8 ja 10 kevätluku-

kaudella vastaavasti vuorovuosin. Opiskelija voi tällöin halutessaan suorittaa lukion aikana kaikki neljä kurssia. Suoritusjärjestys on vapaa, mutta ennen KU10-kurssille osallistumista tulee KU3 -kurssi olla suoritettuna. Portfolioarviointi.

KU7 Ihminen ja tila –työpaja

Tavoitteet

kurssin tavoitteena on, että

- opiskelija syventää tietojaan tilan kuvaamisesta ja harjaannuttaa tilan kuvaamisen keinoja
- harjaantuu henkilökuvan rakentamiseen
- oppii ihmisen ja ympäristön vuorovaikutuksen tutkimista visuaalisin keinoin

Keskeiset sisällöt

- erilaiset perspektiivin kuvaustavat esim. kavaljeeriperspektiivi, yhden-, kahden- ja kolmen pisteen perspektiivit ja anamorfinen kuva
- mittasuhteet ja mittakaava
- elävän mallin piirustus
- muotokuva
- opiskelija suunnittelee ja toteuttaa visuaalisin keinoin tutkimuksen ihmisestä ympäristössään

KU8 Piirustus, maalaus ja grafiikka

Tavoitteet

kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii viivan ominaisuuksia ja ilmaisullisuutta
- tutustuu joihinkin värioppioteorioihin
- kehittää sommittelukykyään
- oppii ymmärtämään kuvan sisällön ja muodon vuorovaikutusta
- tutustuu taidegrafiikan perusteisiin: syväpaino, kohopaino, silkkipaino
- tutustuu akvarelli- ja akryylimaalauksen perusteisiin
- suunnittelee taiteellisen projektin
- harjaannuttaa itsenäistä työskentelyä ja verbalisoi kuvallisia tuotoksiaan

Keskeiset sisällöt

- viivan, muodon, värin ja sommittelun harjoituksia
- aiheen kehittyä ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- opiskelija valitsee taiteellisen työnsä toteuttamiseen jonkun esim. seuraavista tekniikoista: akvarellimaalaus, akryylimaalaus, kuivaneula, linopiirros tai kankaanpainanta
- ympäristöystävälliset työtavat eri tekniikoissa
- itsearvioinnin perustelu portfolion muodossa
- näyttelyn järjestäminen

KU9 Kuvanveiston ja keramiikan työpaja

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään kolmiulotteisen muotoamisen perustekniikoita
- ymmärtää kuvanveiston ja keramiikan erilaisia kehitysvaiheita ja ilmaisullisia suuntauksia

- ymmärtää muodon ja materiaalin monivivahteisia merkityksiä

-

Keskeiset sisällöt

- katsaus kuvanveiston ja keramiikan erilaisiin historiallisiin vaiheisiin eri kulttuureissa
- art brut, installaatio, maataide
- savesta rakentamisen erilaiset tavat: esim. peukalotekniikka, makkaratekniikka, levytekniikka
- kipsimuotin valmistaminen ja kipsivalu
- oppilaan vapaavalintaisesta materiaalista toteuttama oma veistos tai installaatio
- näyttelyn kokoaminen

KU10 Valokuva, elokuva ja video

Kurssille osallistuminen edellyttää kurssin KU3 aiempaa suorittamista

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu valokuvan ja elokuvan kehitysvaiheisiin ja tyyliuuntiin
- oppii käyttämään erilaisia valokuvan tai elokuvan ilmaisukeinoja
- oppii käyttämään joko järjestelmäkameraa tai videokameraa taiteellisena ilmaisuvälineenä
- ymmärtää digitaalisen tekniikan mahdollisuudet kuvamanipulaatiossa
- tekee arvovalintoja taiteellisessa tuotannossaan

Keskeiset sisällöt

- katsaus valokuvan ja elokuvan tyyliuuntiin ja kehitysehtoihin
- valokuvailmaisun ja elokuvailmaisun perusteet
- opiskelija suunnittelee joko oman valokuvaprojektin tai osallistuu pienen elokuvan tai animaation suunnitteluun ja toteuttamiseen seuraavasti:

A. Valokuvaus:

- Järjestelmäkameran toiminta, mustavalkofilmin kehitys, pinnakkaiset ja vedostus. Trikit pimiössä ja neulanreikäkamera. Digitaalikamera ja digitaalinen kuvamanipulaatio taiteen ilmaisukeinona. Näyttelyn pystytys.

TAI

B. Elokuva:

- Videokameran toiminta, kuvaustilanne, digitaalinen editointi, efektit ja niiden käyttö, käsikirjoituksen laadinta. Toiminnassa suositaan ryhmätyötä. Musiikkivideo ja animaatioelokuva taiteellisina ilmaisukeinoina. Oppilaselokuvagaalan järjestäminen Taidepäivänä.

KU11 Tieto-lehti –graafisen suunnittelun syventävä kurssi

Ks. koulukohtaiset soveltavat kurssit s. 47

Soveltava kurssi Tieto-lehti (KU11) voidaan suorittaa graafisen suunnittelun syventävänä kurssina n. puolentoista lukuvuoden jaksolla lehden ilmestymisaikataulun mukaisesti projektityöskentelynä palkkijärjestelmän ulkopuolella. Palaute suoraan lukijoilta! Suoritusmerkintä.

Opinto-ohjaus (OP)

PAKOLLINEN KURSSI

OP1 Koulutus, työ ja tulevaisuus

Opinto-ohjauksen pakollisen kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lukio-opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Kurssiin liittyen järjestetään tutustumista työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin.

Opinto-ohjauksen kurssilla tulee käsitellä kaikille opiskelijoille yhteisiä, lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, jatko-opintoihin, ammatti- ja urasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita.

Keskeiset sisällöt

- opintojen rakentuminen ja omien opiskelutaitojen kehittäminen
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- työelämätietous
- ylioppilastutkinto
- ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen
- jatko-opintoihin hakeutuminen
- työelämään siirtyminen

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

OP2 Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta

Opinto-ohjauksen syventävän kurssin keskeisenä tavoitteena on lisätä opiskelijan opiskelunvalmiuksia, parantaa hänen itsetuntemustaan ja ohjata häntä perehtymään jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin kysymyksiin, joihin muussa ohjauksessa ei ole mahdollista syventyä. Kurssin puitteissa voidaan tutustua mahdolliseen jatko-opiskelupaikkaan.

Puolalanmäen lukiossa opinto-ohjauksen syventävällä kurssilla keskitytään pääasiassa jatko-opintojen suunnitteluun. Tutustutaan uusimpiin koulutustietoihin kirjallisen ja internetissä olevan materiaalin avulla. Opitaan käyttämään työvoimatoimiston palveluja (tietopalvelu, kansainväliset palvelut, ammatinvalintapsykologin palvelut, työnvälitys). Järjestetään mahdollisuuksien mukaan eri alojen opiskelijoiden vierailuja. Osallistutaan eri oppilaitosten järjestämiin info-tilaisuuksiin.

SOVELTAVAT KURSSIT

Antiikki kirjallisuudessa: mytologiaa ja historiaa

Soveltava kurssi, jonka voi ottaa ohjelmaansa minä opiskeluvuonna tahansa.

Historiaa ja kirjallisuutta integroiva kurssi tarkastelee antiikin Kreikan ja Rooman historiaa, tarustoa ja mytologiaa. Keskeistä on antiikin mytologian jälkivaikutus eurooppalaisessa kirjallisuudessa painopisteenä uusin kirjallisuus. Opettajana toimivat sekä historian että kirjallisuuden opettajat. Arvosana määräytyy kurssin aikana annetun näytön mukaan. Loppukoetta ei ole.

Tieto-lehti

Tieto-lehteä toimittamaan valitaan lukukausittain joukko opiskelijoita. Heistä osa kirjoittaa ja hankkii lehden tekstejä ja toinen ryhmä kuvittaa sekä taittaa. Tieto ilmestyy lv. 2010-2011 alkaen verkkolehdenä. Yhteisiä palavereja lukuun ottamatta varsinaisia oppitunteja ei ole, vaan työt tehdään kouluajan ulkopuolella. Kirjoittajat saavat yhden soveltavan äidinkielen kurssin ja ulkoasusta vastaavat kuvataiteen kurssin (KU11).

KU6 Kuvataiteen lukiodiplomi

Valtakunnallinen kuvataiteen lukiodiplomi, josta tulee liite ylioppilastutkintotodistukseen. Lukiodiplomin vaatiman pitkäjänteinen työskentelyprosessin suorittaminen antaa valmiuksia jatko-opintoihin. Kuvataiteen lukiodiplomisuurituksesta voi olla konkreettista hyötyä esim. Taideteollisen korkeakoulun kuvataideopetuksen koulutusohjelmaan, Lapin yliopiston Taiteiden tiedekunnan audiovisuaalisen mediakulttuurin, graafisen suunnittelun, tekstiili- ja vaatetusalan sekä kuvataidekasvatuksen koulutusohjelmiin sekä Turun/Rauman opettajainkoulutuslaitokseen pyrkiessä.

Suoritetaan Opetushallituksen ohjeiden mukaan: vähintään neljä kuvataiteen kurssia on oltava suoritettuna ennen kurssille osallistumista. Mahdollisimman monta kurssia kannattaa kuitenkin suorittaa, sillä kuvataiteen lukiodiplomikurssi järjestetään kolmannen vuoden syksyllä. Tehtävät tulevat Opetushallituksesta jo edellisenä keväänä ja ne ovat löydettävissä internetistä: <http://www.oph.fi> (käytä hakukoneessa sanaa lukiodiplomi). Oma tehtävä kannattaa valita jo kesällä. Itse diplomityö suoritetaan esseen ja portfolion kanssa toisessa jaksossa valvotusti kursilla, jonka kokonaistuntimäärä on 38 tuntia (josta 2h tehtävänantoon, 2h portfolion kokoamiseen ja 4h esseen kirjoittamiseen). Kurssi arvioidaan arvosanoilla 1-5, joista jälkimmäinen on paras. Tavalliseen todistukseen tulee suoritusmerkintä. Arvostelijoina toimivat oma kuvataiteen opettaja ja toinen, ulkopuolinen, kuvataiteen asiantuntija.

Tavoitteet

- suunnitella ja toteuttaa opetushallituksen laatimien tehtävien mukainen visuaalinen projekti
- käyttää omassa työskentelyssään hyväkseen taiteen tuntemustaan
- tavoitteellisen prosessityöskentelyn hallinnan harjaannuttaminen
- itsearvioinnin kehittäminen

Keskeiset sisällöt

- tavoitteiden asettamien tehtävänannon mukaisesti
- luova ongelmanratkaisu ja oma visuaalinen ilmaisu
- prosessipäiväkirjan pito
- itsearviointi
- portfolion laatiminen työstä ja sen valmistumisprosessista
- kirjallinen essee
- yhteisnäyttelyn pito

Kansainvälisyys- ja kulttuurikurssit

- Comenius
- Kulttuuripassi
- Suomea vaihto-oppilaille

Agenda, kestävän kehityksen kurssi

Leirikoulu

Musiikin kurseja (s. 52-53)

MTI6 Musiikin lukiodiplomi

M U S I I K K I L U K I O

YLEISTÄ

Lukioaikana musiikkilinjalaisen on suoritettava vähintään 13 musiikin kurssia. Pakollisia kursseja on viisi. Lisäksi musiikin perusteet 2 (musiikin teoria ja säveltapailu 2/3) on suoritettava lukion aikana, ellei sitä ole tehnyt aikaisemmin. Kaikki muut musiikkilukion oppiaineet ovat valinnaisia. Tähän ryhmään voi myös lukea hyväksi suorituksia muissa oppilaitoksissa suoritetuista opinnoista. Toisaalta monet lukiossamme tehdyistä kursseista hyväksytään myös muualla suorituksina, koska sensorimme tutkinnoissa ovat musiikkioppilaitoksista. Soitinopetusta voi saada seuraavissa instrumenteissa: akustinen kitara, sähkökitara, basso, rumpusetti, vapaa säestys (piano), pianonsoitto ja yksinlaulu. Muissa instrumenteissa voi erityisestä syystä kirjallisesti anoa opetusta musiikkikollegiolta. Runsaan kysynnän vuoksi yksinlaulussa ja kuoroissa pidetään erillinen pääsykoe syksyllä heti koulun alettua. Pianonsoittoon opiskelijat valitaan haastattelun perusteella. Opiskelija on velvollinen hyödyntämään oppimiaan taitoja koulun musiikkitoiminnassa, orkesterissa tai bändeissä. Vapaa-aikana ja koulupäivän jälkeen on mahdollista harjoitella koulun tiloissa.

PAKOLLISET KURSSIT

Musiikkitieto ja musiikin historia (MTI)

MTI-kurssien yhteisenä tavoitteena on kehittää opiskelijan henkilökohtaista musiikkisuhdetta, antaa opiskelijalle sellainen yleistietämys länsimaisesta musiikista, että hän oppisi kuulemalla tunnistamaan eri aikakausien musiikkityylejä, sekä ymmärtäisi perusasiat eri tyylien sävellyspeeriaatteista. Kurssit muodostavat ehjän kokonaisuuden, joten ne suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä seuraavasti: kurssit MTI1 ja MTI2 ensimmäisenä vuotena, kurssit MTI3 ja MTI4 toisena vuotena, sekä kurssi MTI5 kolmantena tai sopimuksen mukaan toisena vuotena.

Nämä kurssit perustuvat pitkälti musiikin kuunteluun, jota on vaikea itsenäisesti toteuttaa. Konservatoriossa suoritettu musiikkitiedon I-kurssi (Musiikin tuntemus D) korvaa kurssit MTI2 ja MTI3. Toisaalta kurssit MTI2, MTI3 ja MTI5 vastaavat musiikkitiedon I-kurssia (Musiikin tuntemus D) musiikki-oppilaitoksissa.

MTI1 Musiikki ja minä

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla luodaan monipuolinen katsaus musiikin perustaan: tarkastellaan musiikin perusaineita (rytmi, melodia, harmonia, sointiväri) sekä muotoanalyysin alkeita. Lisäksi tutustutaan valikoiden maailman musiikkikulttuureihin. Tarkkaillaan omaa ääniympäristöä ja perehdytään kuulonhuoltoon. **(Kurssin sisältö on yhtenevä MU1-kurssin kanssa.)**

MTI2 Ikivanha musiikki

Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy antiikin, keskiajan, renessanssin ja barokin musiikin piirteisiin ja monimuotoisuuteen. Tyyllisten seikkojen ja merkittävien säveltäjien lisäksi tutustutaan mm. aikakauden soittimiin ja orkesterikokoonpanoihin sekä musiikillisiin rakenteisiin, kuten fuugaan. Työtavoista kuuntelulla on keskeinen osuus. Mahdollisuuksien mukaan lauletaan ja soitetaan aikakauden ohjelmistoa, tehdään pieniä sävellysharjoituksia ja kirjallisia töitä.

MTI3 Mitä se orkesteri soittaa?

Tällä kurssilla jatketaan siitä, mihin edellinen kurssi päättyi: galantista kaudesta edetään wieniläisklassismin kautta romantiikan ajan musiikkiin. Tutustutaan säveltäjiin, harjoitellaan partituurin lukua, kuunnellaan runsaasti musiikinäytteitä sekä analysoidaan aikakausille ominaisia muotorakenteita (sonaatti, variaatio, rondo). Kuuntelun ohella tutustutaan myös orkesterin instrumentteihin, sekä tarkastellaan musiikkielämän tapahtumia Suomessa. Kurssiin liittyy konserttikäynti ja kirjallinen työ.

MTI4 Kevyttä vakavaa

Tavoitteena on saada yleiskuva rytmimusiikin kehittymisestä 1900-luvun aikana. Suomen kansanmusiikista liikkeelle lähtien tarkastellaan kevyen musiikin kehitystä meillä ja muualla. Pohditaan myös musiikin suhdetta yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja nuorisokulttuurin syntymiseen. Jazz- ja popmusiikin tärkeimmät tyylit käydään läpi kuunnellen, soittaen ja laulaen.

MTI5 Rapuja ja ketsuppia

Kurssilla tutustutaan 1900-luvun monimuotoisiin tyylivirtauksiin: impressionismi, ekspressionismi, uusklassismi, dodekafonia, 12-sävelmusiikki, sarjallisuus, minimalismi, sonorismi, aleatoriikka ja postmodernismi. Perehdytään myös suomalaisten säveltäjien tuotantoon. Kurssilla pohditaan myös oman aikamme musiikin sisältöä, piirteitä ja suhdetta aikaisempaan musiikin historiaan. Kuunnellaan aivan uutta musiikkia, ja mietitään, mikä on kehityksen suunta. Kuuntelunäytteillä on jälleen merkittävä osuus. Kurssilla tehdään myös sävellysharjoituksia, kirjallinen työ, sekä mahdollisuuksien mukaan konserttikäynti.

MS1 Musiikinperusteet 2

Kurssin tavoitteena on saavuttaa sellaiset valmiudet musiikin teoriassa ja säveltapailussa, että musiikinperusteet 2 -kurssin suorittaminen on mahdollista. Kurssi järjestetään syyslukukaudella. Sen päätteeksi suoritetaan kurssitutkinto SMOL:n vaatimusten mukaisesti. Ennen joulua järjestettävään tenttiin voivat osallistua vain kurssilla säännöllisesti läsnä olleet opiskelijat, ellei opettaja toisin katso.

Jokaisen musiikkilukion päättötodistuksen saajan tulee olla suorittanut musiikinperusteet 2-tutkinto. Niiden, jotka ovat jo suorittaneet kyseisen tai sitä korkeamman tutkinnon, on esitettävä siitä tutkintotodistus vastaavalle musiikinopettajalle.

MS2 Musiikinperusteet 3

Kurssin tavoitteena on saavuttaa sellaiset valmiudet musiikin teoriassa ja säveltapailussa, että musiikinperusteet 3-kurssin suorittaminen on mahdollista. Kurssi järjestetään kevätlukukaudella. Sen päätteeksi suoritetaan kurssitutkinto SMOL:n vaatimusten mukaisesti. Keväällä järjestettävään tenttiin voivat osallistua vain kurssilla säännöllisesti läsnä olleet opiskelijat, ellei opettaja toisin katso.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

SÄV Sävellyskurssi

Sävellyskurssilla luodaan omia pienimuotoisia sävelteoksia ja syvennetään samalla omakohtaista suhdetta musiikkiin. Kurssilla perehdytään musiikin osatekijöihin (melodia, harmonia, rytmi, soitinväri, muoto) käytännön työskentelyn kautta. Osa harjoituksista on yhteisiä kaikille opiskelijoille, mutta myös jokaisen omat kiinnostuksen kohteet (erilaiset tyylit ja lajit) tulevat näkymään tuotoksissa. Kurssilla voi olla eri vuosina erilaisia teemoja. Syntyneet sävellykset pyritään esittämään koulun tilaisuuksissa. Kurssin voi suorittaa useammin kuin kerran, ja se arvostellaan suoritusmerkinnällä.

MTD1, MTD2 Musiikin teoria D

Musiikinteorian yleisistä perusteista (nuottikirjoitus, tahtilajit, terminologia jne.) edetään asteikkojen ja intervallien kautta sointuopin alkeisiin ja musiikkianalyysiin. Tavoitteena on duuri- molli –tonaalisen, myös modulaatioita ja muunnosointuja sisältävän ohjelmiston analyysitaito. Tutustutaan myös tavallisimpiin sointujen merkitsemistapoihin. Työtapoina vaihtelevasti erilaiset laulu-, soitto-, kuuntelu- sekä analyysiharjoitukset. Tutkinto suoritetaan musiikkioppilaitosten vaatimusten mukaisesti.

SÄD Säveltapailu D

Tavoitteena on oppia hallitsemaan tonaalista musiikkia kuullun perusteella, sekä toteuttaa sellaista nuottikuvasta lukien. Rytmejä harjoitellaan ensisijaisesti musiikkiesimerkeistä, harjoitellaan myös moniäänistä rytmikkaa. Melodioita luetaan ja nuotinnetaan myös ensisijaisesti aidoista teoksista, myös mahdollisuuksien mukaan omista sävellyksistä ja sovituksista. Moniäänisyys on vahvasti esillä harjoituksissa. Harmonian kuuntelun ja nuotintamisen tavoitteena on ymmärtää musiikillisen kudoksen toimintaperiaatteita, ja saada valmiuksia esim. säestämiseen. Harmonian kuuntelu- ja soittoharjoituksissa käytetään mahdollisimman paljon aitoja sävellyksiä. Tutkinto suoritetaan musiikkioppilaitosten vaatimusten mukaisesti.

SÄC Säveltapailu C

Tavoitteena on oppia hallitsemaan musiikkia gregoriaanisesta myöhäisromantiikkaan kuullun perusteella, sekä toteuttaa sellaista nuottikuvasta lukien. Melodioissa käytetään modaalaisia asteikkoja ja muunnesäveliä, perusrytmiikan lisäksi harjoitellaan poikkeusjakoisia kuvioita ja moniäänistä rytmikkaa, sointukatkelmia harjoitellaan ymmärtämään ja analysoimaan kuulonvaraisesti. Kaikissa osa-alueissa käytetään materiaalina mahdollisimman paljon aitoja sävellyksiä. Tutkinto suoritetaan musiikkioppilaitosten vaatimusten mukaisesti.

KB Kenraalibasso

Kenraalibasso muodostaa osan harmoniaopista. Kenraalibasso on barokin aikana kehitetty merkintätapa, jossa säestyssoinnut merkitään numeroin sävellyksen matalimman äänen alle. Kurssin tavoitteena on oppia muodostamaan neliääninen sointukudos numeroidun bassoäänien yläpuolelle sekä kirjallisesti, että soittamalla. Sointukudoksen muodostamista harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös astemerkinnöistä ja reaalisointumerkeistä. Työtapoina erilaiset kirjoitus- ja soittoharjoitukset, sekä säestäminen numeromerkeistä.

YL1-6 Yksinlaulu ja äänenmuodostus

Tavoitteena on oppia hallitsemaan laulamisen perustekniikkaa siten, että ainakin laulun 1/2 peruskurssitutkinnon suorittaminen olisi mahdollista. Kurssiohjelmistossa pyritään ottamaan huomioon laulajien erityistarpeita, mm. rytmimusiikin ohjelmistoa on mahdollista tehdä. Työtapoina yksityisopetus, luokkatunnit sekä esiintyminen vähintään kerran vuodessa.

SO1-12 Soitinopetus

Soitinopetusta annetaan pääsääntöisesti seuraavissa instrumenteissa: piano, akustinen kitara, sähkökitara, basso, rumpusetti sekä vapaa säestys (piano). Erityisestä syystä opiskelija voi anoa kirjallisesti opetusta muissa instrumenteissa. Piano-opetukseen valitaan opiskelijat haastattelun perusteella.

Soitinopetuksen tavoitteena on saavuttaa lukion aikana vähintään peruskurssi 2/3-tasoinen soittotaito (vasta-alkajilla kuitenkin 1/3-tasoinen). Opiskelija ei voi saada opetusta soittimessa, jonka opetusta hän nauttii jossain muussa oppilaitoksessa.

1/3- ja 2/3-kurssitutkinnot voi suorittaa lukion musiikkikollegiolle. 3/3-kurssitutkinto ja sitä suuremmat tutkinnot (oppilaan niin halutessa myös alemmat tutkinnot) Turun konservatorion tai Turun seudun musiikkiopiston tutkintolautakunnalle. Tällöin oppilaan on itse maksettava tutkinnon kustannukset. Opiskelijan motivaatiota ja edistymistä seurataan. Heikon opiskelumuotivaation johdosta oikeus soitinopetukseen voidaan evätä kesken lukukauden. Opiskelijalla on velvoite hyödyntää soitinopetuksessa saavuttamia taitoja koulun musiikkitoiminnassa, bändeissä tai orkesterissa. Opetus on pääsääntöisesti perinteistä yksittäisopetusta.

Opiskelija ei voi saada opetusta sekä yksinlaulussa, että soitinopetuksessa.

KR1-12 Kuoro

Kuorotyön tavoitteena on harjoitella kuoro-ohjelmistoa esitettäväksi koulun omissa tilaisuuksissa sekä julkisissa konserteissa ja esiintymisissä. Esiintymistaitoon ja ohjelmiston monipuolisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Koulussa toimii kaksi vakituista kuoroa: Kamarikuoro Camis ja Chorus Iuvenalis. Camis on sekakuoro, joka laulaa monipuolista ja osin hyvinkin vaativaa ohjelmistoa. Chorus Iuvenalis on neliääninen tyttökuoro, jonka ohjelmisto on myös hyvin laaja. Kummassakin kuorossa on noin 40 laulajaa. Lisäksi koulussa voi toimia erilaisia projektiluonteisia kuoroja.

MM1-4 Maailmanmusiikki

Kurssin tavoitteena on tutustua lähinnä soittaen ja laulaen johonkin etniseen musiikkikulttuuriin. Pyritään opettelemaan musiikkia kuulonvaraisesti, sekä mahdollisuuksien mukaan tekemään nuotinnoksia. Kurssiin liittyy yksi tai useampia esiintymisiä.

Poplaulu

Kurssin tavoitteena on antaa ohjeita popmusiikin esittämiseen. Kurssilla opetellaan laulun tekstianalyysiä, mikrofonilaulutekniikkaa ja lavakäyttäytymistä. Kurssiin liittyy esiintyminen. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Improvisointi (1-2)

Kurssin tavoitteena on vapautua nuottikuvan käytöstä soittaessa, ja löytää keinoja ilmaista itseään instrumenttinsa kautta. Samalla opetellaan kuuntelemaan yhtyeen muita soittajia ja reagoimaan heidän soittoonsa omalla soitolla. Tutustutaan erilaisiin improvisointitekniikoihin, lähtien kolmen sävelen improvisoinnista sointujen, asteikoiden; pentatonisen ja blueskaavan kautta aina vapaaseen improvisointiin saakka. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Musikaali (1-4)

Musikaalikurssin tavoitteena on valmistaa musikaaliesitys, joko alusta saakka oma käsikirjoitus ja sävellys, tai valmis teos. Opiskelija voi osallistua kurssille eri rooleissa; näyttelijänä, soittajana, tanssijana, lavastajana, teknikkona, jne. Opiskelija tutustuu projektityöskentelyyn projektin alusta valmiiseen tuotokseen saakka.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

Musiikin teknologia (1-2)

Kurssilla opitaan käyttämään tietotekniikkaa monipuolisesti hyväksi musiikin tekemisessä. Kurssi jakaantuu kahteen osaan: 1. Tietokone nuotintajana. Tavoitteena on oppia kirjoittamaan nuotteja notaatio-ohjelmaa käyttäen. 2. Tietokone soittimena ja äänittäjänä. Tavoitteena on oppia tekemään musiikkia sekvensseriohjelman avulla sekä äänittämään studio-olosuhteissa.

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

OR Orkesteri

Orkesterikurssien tavoitteena on harjoittaa yhteissoittoa eri instrumenttien kanssa, ja valmistaa eri tyyliä ohjelmistoja esitettäväksi julkisissa konserteissa.

Musiikkilukion orkesteri Concentus Aboensis on kamariorkesteri, jota tarpeen vaatiessa täydennetään lisäsoittajilla. Orkesteri valmistaa vuosittain 1-2 konserttia yksin tai yhdessä koulun kuorojen kanssa. Musiikin tyyli voi vaihdella monipuolisesti klassisesta rytmimusiikkiin. Perinteisiin kuuluvat koulun omat joulukonsertit, sekä Suuri Jouluparaati Turku-hallissa.

Työtapoina yhteisharjoitukset, stemmaharjoitukset, sekä itsenäinen harjoittelu. Soittajalla on oltava instrumentissaan 2/3-tasoiset valmiudet osallistuakseen orkesteritoimintaan.

Bändisoitto (YS1-8)

Kurssien tavoitteena on tutustua bändisoittoon monipuolisen ohjelmiston parissa. Tavoitteena on oman instrumentin hallinta osana bändikokonaisuutta. Koulun yhtyeet esiintyvät monenlaisissa tilaisuuksissa, kahdesti vuodessa järjestettävässä bändikatselmuksessa soittavat kaikki koulun bändit. Myös demo-CD:n tekoon on mahdollisuus. Omien kappaleiden säveltämistä tuetaan erityisen vahvasti.

Big Band (1-4)

Perinteisessä Big Band -kokoonpanossa soittaen tutustutaan lähinnä swing-tyylin standardiohjelmistoon. Mahdollisuuksien mukaan tehdään myös uudempaa ohjelmistoa, sekä oppilaiden omia sävellyksiä ja sovituksia. Kurssiin liittyy esiintymisiä koulun tilaisuuksissa ja koulun ulkopuolella. Big Bandiin voidaan ottaa lähinnä trumpetin, pasuunan, saksofonien sekä komppisoitinten soittajia.

Jouluparaati (1-2)

Kurssin tavoitteena on olla mukana valmistamassa suurproduktiota; joulukonserttia jäähalliympäristössä. Opiskelija voi toimia projektissa esim. laulajana, soittajana, tanssijana, tai muussa tehtävässä. Projekti etenee pienistä osaharjoituksista suurempien yhteisharjoitusten kautta jäähallissa pidettäviin kenraaliharjoituksiin sekä itse konserttiin. Aktiivinen osallistuminen projektin kaikkiin vaiheisiin on hyväksyttävän suorituksen edellytyksenä. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

MTI6 Musiikin lukiodiplomi

Lukiodiplomi on ylioppilastutkintoon liittyvä lisänäyttö lukion aikana osoitetusta erityisharrastuneisuudesta ja tavallista vaativammasta osaamisesta. Lukiodiplomi on lukion päättötodistuksen liite, jonka voi saada vain samanaikaisesti lukion päättötodistuksen kanssa. Lukiodiplomi arvioidaan asteikolla 1-5. Suorituksen arvioi oman opettajan lisäksi toinen kollega.

Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen. Suorituksen perustana on koko lukioaikainen musiikinopiskelu.

Musiikin lukiodiplomin suoritustapoja on kaksi:

A. Näytesalkku lukioaikaisista töistä

Musiikin lukiodiplomi on näytesalkku, johon opiskelija on valinnut näytteitä lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Näytesalkkuun kootaan 3-5 työtä, jotka edustavat seuraavia alueita:

1. Esittäminen, laulaminen, soittaminen
2. Säveltäminen, sovittaminen, improvisointi
3. Kuuntelu, kuullun analyysi, kritiikki
4. Kirjoitelma

Näiden lisäksi näytesalkun tulee sisältää kirjoitelma ”Musiikillinen omaelämäkerta” sekä yhteenveto ja oma kokonaisarvio salkkuun valituista töistä.

B. Näytesalkku projektityöstä

Näytesalkku voi olla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittava projektityö, jossa kokonaisuus muodostuu edellä luetelluista neljästä osa-alueesta, tai joistakin niistä.

Näytesalkun tulee sisältää projektin dokumentointia, äänitteitä, videoita, nuotteja, esitelmää, kirjoituksia, yms. Salkkuun sisältyy opiskelijan perustelut valituille dokumenteille, prosessikuvausta sekä oman kehittymisen arviointia.

Näiden lisäksi näytesalkun tulee sisältää kirjoitelma ”Musiikillinen omaelämäkerta” sekä oma kokonaisarvio näytesalkusta.

Lukiodiplomin suorittamisessa noudatetaan OPH:n valtakunnallisia ohjeita.

MUALLA TEHTYJEN SUORITUSTEN HYVÄKSILUKEMINEN

Lukion aikana suoritettujen perusasteen opinnot:

Musiikkiopistoasteen opinnot:

solistisen aineen I-kurssitutkinto (D) 2 kurssia

säveltapailu I (D) 1 kurssi

teoria I (D) 2 kurssia
musiikkitieto I korvaa MTI 2 ja MTI 3 -kurssit
kenraalibasson kirjoitus ja soitto 2 kurssia
solistisen pääaineen IIA-kurssi (C-kurssi) 3 kurssia
säveltäminen II (C) 2 kurssia
soinnutus I 2 kurssia

Koulun ulkopuolella pätevällä opettajalla saatu instrumenttiopetus luetaan hyväksi samalla kurssimäärällä kuin koulun antama instrumenttiopetus. Koulun ulkopuolinen kuoro- ja orkesteritoiminta voidaan lukea hyväksi vain poikkeustapauksissa. Kussakin aineessa hyväksytään korkeintaan se määrä kursseja, joka kuuluu Puolalanmäen lukion opinto-ohjelmaan. Opiskelija toimittaa todistuksen muualla tehdyistä opinnoista ja suorituksista lukion musiikinopettajalle. Vaihtopöytäkirjojen suoritukset voidaan hyväksyä lukion suorituksiksi musiikkikollegion päätöksellä. Kaikkien suoritusten on oltava lukioaikaisia.

TUNTIJAKO

Tuntijako Puolalanmäen lukiossa

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävät valtakunnalliset kurssit	Koulukohtaiset syventävät kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus (A)	6	3	2
Kielet			
A-englanti (EA)	6	2	2
A-ruotsi (BA)	6	2	1
A-saksa (SA)	6	2	2
A-ranska (FA)	6	2	2
A-venäjä (VA)	6	2	2
B1-ruotsi (BB)	5	2	1
B2-saksa (SC)		8	
B2-ranska (FC)		8	
B3-saksa (SD)		8	
B3-venäjä (VD)		8	
B3-espanja (PD)		8	
Matematiikka			
lyhyt oppimäärä (N)	6	2	1
pitkä oppimäärä (M)	10	3	3
Ympäristö ja luonnontieteet			
Biologia (BI)	2	3	
Maantiede (GE)	2	2	
Fysiikka (FY)	1	7	3
Kemia (KE)	1	4	1
Uskonto (UE)	3	2	1
Elämäntutkimus (ET)	3	2	
Filosofia (FF)	1	3	
Psykologia (PS)	1	4	2
Historia (HI)	4	2	1
Yhteiskuntaoppi (YH)	2	2	1
Terveystieto (TE)	1	2	
Taito- ja taideaineet			
Liikunta (LI)	2	3	3
Musiikki (MU)	1-2	3	
Kuvataide (KU)	1-2	3	4
Opinto-ohjaus (OP)	1	1	
Pakolliset kurssit	47-51		
Syventävät kurssit			
Soveltavat kurssit			

Yhteensä on suoritettava vähintään 75 kurssia.
HUOM! Kurssimäärään ei lasketa hylättyjä koulukohtaisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit	Kursseja
Antiikki kirjallisuudessa: mytologiaa ja historiaa	1
Tieto-lehti	2
Kuvataiteen lukiodiplomi	1
Kansainvälisyys- ja kulttuuri- kurssit:	
Kulttuuripassi	3
Suomea vaihto-oppilaille	1
Agenda-kestävä kehitys	1
Leirikoulu	1
Musiikin kurseja:	
Big Band	4
Musiikki ja tietokone	2
Jouluparaati	2
Orkesteri	8
Bändisoitto	8
Musiikin lukiodiplomi	1

MUSIIKKILUKION KURSSIT

Pakolliset kurssit (Tietyin ehdoin voi jättää pois 0-8 yleislukion pakollista kurssia)	Kursseja
Musiikkitieto ja musiikin historia	5
Musiikinperusteet 2, ellei ole sitä aikaisemmin suorittanut (todistus!)	1
Yleislukion pakollisia kursseja on suoritettava (mat. oppimäärästä riippuen) 39-43. Jokaisen aineen pakollisista kursseista on suoritettava vähintään puolet.	
Musiikkilukion kurseja on suoritettava vähintään 12 sekä lisäksi MTI1(=MU1)	

Koulukohtaisia syventäviä kursseja (Tarkka tarjonta lukuvoden alkaessa)	Kursseja
Musiikinperusteet 3	1
Säveltapailu D	1
Säveltapailu C	2
Musiikin teoria 1	2
Sävellys	4
Kenraalibasso	2
Nuotinkirjoitus	1

Kuoro	12
Soitinopetus	12
Yksinlaulu ja äänenmuodostus	6
Poplaulu	1
Improvisointi	2
Maailmanmusiikki	4
Musikaali	4
Erikoiskursseja	x

Soveltavat kurssit ovat samat kuin yleislukiassa: Big Band, Musiikki ja tietokone, Jouluparaati, Orkesteri, Bändisoitto, **Musiikin lukiodiplomi = MTI6**

Kurssien suoritusjärjestys ja suositus yo-kirjoitukseen osallistumisen ajankohdasta

Aine	Kurssien järjestys vuosikurssien mukaan			
	Pakolliset kurssit on alleviivattu. Kertauskurssi on merkitty tähdellä (*).			
	1. vuosi	2. vuosi	3. (ja 4.) vuosi	YO-koe
A	<u>1 2 3</u>	<u>4</u> 7 11 <u>5</u> 10 (6)	<u>6</u> 8 9 10 11	3k(evät)
EA	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u> 7 8	9	3s(yksy)
BA	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u>	7 8 9	3k
SA	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u> 7	8 9	3k / 3s
FA	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u> 8	7 9	3k/3s
VA	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6 8</u>	7 9	3k/3s
BB	<u>1 2 3</u>	<u>3 4 5 6</u>	<u>6</u> 7 8	3k
SC	1 2	C+D: <u>3 4 5 6</u>	C+D: 7 8	3k
SD	1 2, C+D: <u>3 4</u>	C+D: <u>5 6 7 8</u>	C+D: 9 10	3k
FC	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u>	7 8	3k
VD	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u>	7 8 9	
PD	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u>	7 8	3k
M	<u>1 2 3 4 5</u> 11	<u>6 7 8 9</u> 11 12 15	<u>10</u> 13 14* 15	3k
N	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u> 7 8	7 8 9*	3k / 3s

BI	<u>1 2</u>	<u>2 3 4</u>	3 4 5	3s / 3k
GE	<u>1 2</u>	<u>2 3</u>	3 4	3k / 3s
FY	<u>1 2 3 10 11</u>	4 5 6 10 11	7 8 9*	3k
KE	<u>1</u>	2 3	4 5	3k
UE	<u>1 2 4</u>	<u>2 3 4</u>	5 6*	3k
ET	<u>1 2</u>	<u>3</u>	4 5	3s / 3k
FF	<u>1</u>	2 3 4		3s / 3k
PS	<u>1</u>	2 3 6	4 5 7*	3k / 3s
HI	<u>1 2 3</u>	<u>4 5 6</u>	7*	3k / 3s
YH	<u>1 2 4</u>	<u>2 3 4</u>	<u>2 3 4 5*</u>	3k / 3s
TE	<u>1</u>	2 3	2 3	3k / 3s
LI	<u>1 2</u>	<u>1 2 3 4 5 6 7 8</u>	3 5 6 7 8	
MU	<u>1 2</u>	<u>2</u>		
KU	<u>1 2 7 8 9 10</u>	3 4 5 7 8 9 10	3 5 6 7 8 9 10	
OP	<u>1</u>	1	1 2	
MTI	1 2 (pak. mus.luk.)	3 4 (pak. mus.luk.)	5(pak. mus.luk.) 6	
Soitinopetus	1 2	3 4	5 6	
Yksinlaulu	1 2	3 4	5 6	

Liikunnan kurssit 1 ja 2 on jaettava eri vuosille.

ARVIOINTIOHJEET

Valtakunnalliset ohjeet oppiaineen oppimäärän arvioinnista

"Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin."
(Valtioneuvoston asetus 955/2002)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja syventävistä kursseista sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kursseista. Soveltavien kurssien kuulumisesta eri oppiaineiden oppimääriin päätetään opetussuunnitelmassa. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltujen valtakunnallisten syventävien kurssien kurssi-arvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

HUOM! Koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista kokonaiskurssimäärään voidaan lukea vain HYVÄKSYTYT kurssit.

Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssi-arvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltäviä valtakunnallisia syventäviä kursseja,	joista voi olla hylättyjä kurssi-arvosanoja enintään
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa. Oppiaineen oppimäärään liittyvien muiden syventävien sekä soveltavien kurssien arviointitavasta päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee **arvosanaa korottaa**.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltujen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista **korottaa** edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa määrittelemien syventävien ja soveltavien (koulukohtaisten) kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä

- opiskelijan arvioinnista päättävien harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssi-arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päätötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Lukioasetuksen määrittämin **numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet**. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraisista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia. Opetus -suunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Arvioinnin kuntakohtaiset ohjeet Turussa

Lukion opetussuunnitelman mukaisen kurssin suorittaminen

Kurssi voidaan suorittaa:

1. Osallistumalla kurssin opetukseen ja kurssista pidettäviin kuulusteluihin
2. Opiskelemalla kurssin itsenäisesti ja suorittamalla kurssista pidettävät kuulustelut sekä muut kurssin suorittamisen edellyttämät tehtävät.
3. Suorittamalla kurssi toisessa oppilaitoksessa. Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksi lukemisesta tulee tehdä ennen mainittujen opintojen alkamista.
4. Suorittamalla kurssi osittain itsenäisesti ja osittain opetukseen sekä kuulusteluihin osallistumalla.

Hylätyn ja hyväksytyt kurssin uusinta

Hylätyn kurssin voi suorittaa

1. osallistumalla saman lukuvuoden aikana uusintakuulusteluun, johon saa osallistua vain kerran. Viidennen jakson uusintakuulustelu järjestetään viimeistään seuraavan syyslukukauden alussa.
2. osallistumalla uudelleen opetukseen ja kurssista järjestettäviin kokeisiin
3. opiskelemalla kurssi itsenäisesti

Opiskelijalla on oikeus korottaa korkeintaan vuoden vanhaa kurssin arvosanaa kerran koulun määräämänä päivänä.

Poissaolojen vaikutus kurssisuorituksen hyväksyntään

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta (LL 25§). Luvattomia poissaoloja ei sallita. Opiskelijan on selvitettävä poissaolonsa syy välittömästi kouluun palattuaan koulun määrittelemällä tavalla.

Lukion opetussuunnitelmassa kuvataan poissaolojen seurantamenettely ja toimintatavat.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkää lyhyeen hyväksi lukemisessa noudatetaan seuraavia vastaavuuksia:

MAA1 → MAB1, MAA3 → MAB2, MAA6 → MAB5, MAA7 → MAB4 ja

MAA8 → MAB3.

Muiden aineiden oppimäärän vaihtaminen määritellään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa.

Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen ja muun osaamisen tunnustaminen

Lukiassa otetaan huomioon opiskelijan muualla suoritettut tai aikaisemmat opinnot siltä osin, kuin ne vastaavat lukion kurssien sisältöjä. Opintojen kurssivastaavuuksista ja hyväksi lukemisesta on aina neuvoteltava vastaanottavan koulun opetussuunnitelmassa määritellyn henkilön kanssa. Muualla suoritetusta kurssista opiskelijalla tulee olla todistus sekä mahdollisesti ao. kurssikoe tai vastaava suoritusnäyttö, joka on näytettävä koulun opetussuunnitelmassa määritellylle henkilölle.

Lukiokohtaisesti sovitaan muualla suoritettujen kurssien nimeämisestä ja numeroimisesta oman koulun opetussuunnitelman ja tuntijaon mukaisesti.

Turun lukioiden opetussuunnitelmiin sisältyväksi hyväksytään automaattisesti seuraavien oppilaitosten kurssit: 1) Turun kaupungin päivälukiot 2) Turun kesälukio 3) Turun Normaalikoulun lukio 4) Turun iltalukio 5) Turun seudun etäengas.

Tapauskohtaisesti päätetään seuraavien oppilaitosten kurssien hyväksymisestä lukion opetussuunnitelmaan sisältyväksi: 1) Turun ammatti-instituutti 2) Turun Kristillinen Opisto 3) Turun Kesäyliopisto 4) muut mahdolliset oppilaitokset. Tapauskohtaisesti voidaan hyväksyä myös muu osaaminen.

Mikäli opiskelija siirtyy päivälukiosta iltalukion opiskelijaksi, hänen kurssisuorituksensa suhteutetaan iltalukion kurssisuoritusmäärään.

Lukion opetussuunnitelmassa määritellään muualla suoritettujen opintojen hyväksymisestä päättävät henkilöt.

Poissaolojen vaikutus kurssisuorituksen hyväksyntään Puolalanmäen lukiossa

Johtokunta 30.9.2010

Opiskelu on kokopäiväistä työtä kuten Lukiolain 25 § toteaa:

"Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti."

Luvallisten poissaolojen selvittäminen

1. Sairaus tai vastaava

2. Koulun toiminnan aiheuttamat poissaolot, joihin nimetään tai määrätään

- asianomainen opettaja (= se, jonka opetukseen poissaolot liittyvät) merkitsee mahdollisuuksien mukaan Wilmaan tai ilmoittaa sähköpostitse poissaoloista
- tällaisia poissaoloja tuottavat: oman lukion musiikkitoiminta ja musiikin tapahtumat, kuvataiteen retket, projektimatkat, edustustehtävät kuten EYP, terveystarkastukset ym.

(Opiskelijaa ei merkitä poissaolleeaksi kurssin tunnilta, kun hän osallistuu oppilaskunnan sääntömääräiseen yleiskokoukseen.)

3. Yksityisasiat rehtorin antaman luvan perusteella (luvat ovat harkinnanvaraisia):

- perheen yhteiset lomamatkat
- tärkeät kilpailut
- musiikkitoiminta, joka ei ole oman lukion järjestämää
- muut vastaavat asiat

Jos opiskelija ei yksityisasioiden vuoksi osallistu koulutyöhön, hän tuo rehtorille hyvissä ajoin ennen poissaoloa kirjallisen luotettavan selvityksen, jonka perusteella rehtori päättää asian. Luvan saatuaan opiskelija ilmoittaa siitä heti kurssin opettajille. Rehtori (tai koulusihteeri) merkitsee Wilmaan myönnettyt luvat.

Kurssin suoritustavat ja poissaolojen vaikutus tavoitteiden saavuttamiseen

Jokaisen kurssin alussa opettaja ilmoittaa, millä tavalla kurssi arvioidaan ja mitkä suoritukset vaikuttavat arviointiin ja ovat hyväksytyin suorituksen ehtona. Lähtökohtana on se, että opiskelija osallistuu oppitunneille.

Opetussuunnitelman mukaan opiskelija suorittaa kurssin

- joko osallistumalla opetukseen ja suorittamalla sen yhteydessä kurssiin liittyvät työt
- tai itsenäisesti

Opettaja arvioi poissaolojen merkityksen kurssin tavoitteiden saavuttamisen kannalta ja ohjaa opiskelijan opiskelemaan kyseisillä tunneilla esillä olleet opittavat:

- koska koeviikolla on kurssin kokoava arviointi, on luontevaa edellyttää **korvaavien suoritusten** olevan valmiina **koepäivään mennessä**
- opettaja säätelee itse, miten hän seuraa korvaavien osioiden suorittamista.

Jos opiskelija on poissa kurssin oppitunneilta **merkittävästi**, voidaan perustellusti miettiä, kummasta edellä mainitusta suoritustavasta on kyse. Jos poissaoloja on merkittävästi, kurssi suoritetaan joko kokonaan tai osin itsenäisesti **uusintapäivänä**. Tässä tapauksessa opettaja määrittelee kokeen laadun ja laajuuden. (Huom! Itsenäisen suorituksen on aina oltava hyväksytty.)

Merkintöjä: T = kurssissa on **suorittamattomia osa**-alueita (myös suorittamaton koe)
Z = kurssin suoritus on **keskeytynyt** (päättötodistuksessa ei ole merkintää ko. kurssista)

Opiskelijalla on Lukioasetuksen 13 § mukainen oikeus valittaa kurssin arvioinnista.

Poissaolojen havaitseminen

1. **Kurssin opettaja** ilmoittaa **ryhmänohjaajalle**, jos opettaja havaitsee jotain erityistä opiskelijan opiskeluun osallistumisessa. Jos poissaoloilmoituksia tulee enemmän kuin yhdeltä kurssilta, **ryhmänohjaaja** ottaa yhteyttä alaikäisen oppilaan kotiin ja **opoon**. Opis-kelija ohjataan opon vastaanotolle. Täysi-ikäinen opiskelija ohjataan suoraan opolle. **Opo** informoi **opiskelijahuolto-****työryhmää**.
2. Jatkotoimenpiteistä vastaa **opiskelijahuoltotyöryhmä** yhdessä **rehtorin** kanssa ryhmän toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Kuvitus: Sauli Halonen
Logo: Raul Reunanen